

Voorjaarsnota 2016

Gemeente Helmond

Fotografie:

Pressvisuals.com

Inhoudopgave

1. Inleiding en leeswijzer	4
2. Beleidsmatige ontwikkelingen	5
2.1 Mensen maken de stad: een tussenbalans	5
3. Financieel perspectief	25
3.1 Samenvattend budgettair beeld	25
3.2 Nieuwe ontwikkelingen 2017 - 2020	26
3.3 Wensen en ambities	37
3.4 Uitvoeringskosten nieuwe taken sociaal domein	38
3.5 Ontwikkelingen binnen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)	39
4. Overige ontwikkelingen, aandachtspunten en budgettaire ontwikkelingen	42
4.1 Organisatieontwikkeling	42
4.2 Bezuinigingsopgave op organisatie	43
4.3 Stand van zaken bezuinigingen	44
4.4 Belastingen (o.a. woonlastendruk)	47
4.5 Overige budgettaire aandachtspunten	49
5. Risico's	52
5.1 Rentekosten grondbedrijf (wijziging BBV)	53
5.2 Vennootschapsbelasting	54
6. Investerings	56
6.1 Uitwerking kapitaallastenplafond	56
6.2 Uitwerking kansrijke investeringen 2017	57
6.3 Overzicht rendabele investeringen c.q. investeringswensen	63

1. Inleiding en leeswijzer

Hierbij bieden wij u de Voorjaarsnota 2016 aan. De lijn die in 2015 is ingezet om de Voorjaarsnota een meer kaderstellend karakter te geven, is voortgezet.

Schets kaders en ontwikkelingen

De Voorjaarsnota 2016 is de opmaat naar de Programmabegroting 2017 - 2020 en heeft als doel om daarvoor zo goed mogelijk de reeds bekende of te verwachten beleidsmatige en budgettaire ontwikkelingen en kaders te schetsen.

De Voorjaarsnota is daardoor meer op hoofdlijnen, omdat nog geen vertaling plaats heeft gevonden van de opgenomen effecten naar alle afzonderlijke programma's. Daarnaast bevat de Voorjaarsnota keuzes en mogelijkheden om de budgettaire kaders nog enigszins te beïnvloeden. Op basis van deze Voorjaarsnota gaat het college graag in gesprek met uw raad om te bezien of de raad de ontwikkelingen in de Voorjaarsnota herkent en op welke wijze deze vertaald dienen te worden in de nog op te stellen Programmabegroting 2017-2020.

Voorzet voor sluitende begroting

Deze Voorjaarsnota schetst budgettaire en beleidsmatige kaders, ontwikkelingen en mogelijkheden als opmaat naar de Programmabegroting 2017-2020. Daarin willen we vasthouden aan twee belangrijke principes van ons Coalitieakkoord:

- structurele zaken willen we ook structureel dekken;
- de totale woonlasten (exclusief inflatiecorrectie) gaan in deze bestuursperiode niet omhoog.

Wij zijn van mening dat we op die manier een verantwoord financieel beleid kunnen voeren. Ons streven is daarbij om u dit najaar een sluitende begroting te presenteren, zonder dat daarvoor een nieuwe bezuinigingsronde nodig is. Of dat inderdaad gaat lukken, is afhankelijk van een aantal onzekerheden. Zo is ook dit jaar de meicirculaire weer een grote onzekere factor. Daarnaast lossen we in deze Voorjaarsnota weliswaar een aantal knelpunten op, maar bevat deze ook een lijst met wensen waarvoor nog géén dekking aanwezig is. En natuurlijk kan ook uw raad nog haar wensen aangeven, die wij mee dienen te nemen in de overwegingen richting een sluitende begroting.

Leeswijzer

Deze Voorjaarsnota begint in hoofdstuk 2 met een tussenbalans van het Coalitieakkoord, inclusief de beleidsmatige ontwikkelingen en de prioriteiten voor de komende twee jaar.

Vervolgens gaat hoofdstuk 3 in op de (verwachte) budgettaire kaders en ontwikkelingen (financieel perspectief). Daarin worden de verwachtingen met betrekking tot de loon- en prijsontwikkeling, het gemeentefonds en de overige budgettaire ontwikkelingen toegelicht. In het budgettaire beeld zijn ook de reeds te voorziene onontkoombare knelpunten waar de gemeente Helmond mee te maken krijgt, budgettair verwerkt. Daarnaast geeft deze Voorjaarsnota ook een doorkijk in een aantal beleidsmatige wensen die afgewogen dienen te worden binnen de kaders van de Programmabegroting 2017 - 2020, inclusief een aantal mogelijke oplossingsrichtingen voor de dekking hiervan.

In hoofdstuk 4 komen de overige ontwikkelingen, aandachtspunten en budgettaire mogelijkheden aan bod, inclusief de stand van zaken bij de bezuinigingen. In hoofdstuk 5 wordt inzicht gegeven in het geactualiseerde beeld van de risico's in relatie tot het weerstandvermogen. Hoofdstuk 6 tenslotte geeft inzicht in de beschikbare investeringsruimte voor 2017 en de hiervoor ingediende investeringswensen.

2. Beleidsmatige ontwikkelingen

2.1 Mensen maken de stad: een tussenbalans

Wij zijn halverwege de collegeperiode. Tijd om een tussenbalans op te maken. Wat hebben we bereikt, waar staan we op dit moment, wat komt er op ons af en waar zetten we de komende periode op in?

We maken deze tussenbalans op aan de hand van de zeven ambities die we in ons Coalitieakkoord hebben geformuleerd. Ambities, die samen moeten leiden tot een fijne, veilige, sociale, leefbare en bedrijvige stad, terwijl onze eigen financiële huishouding gezond blijft.

Bij ons aantreden in 2014 stelden we vast dat Helmond voor grote uitdagingen stond. Zeker ook op het sociale vlak waren de opgaven enorm. Uitdagingen die we wilden aangaan, maar dan wel in samenspraak en in samenwerking met de stad. We realiseren ons dat we er nog niet zijn.

Om de ambities beter en sneller te kunnen realiseren hebben we, zoals u weet, een strategische (lobby)agenda opgesteld voor de jaren 2016-2020. We willen met deze agenda meer kansen grijpen in regionale, provinciale, nationale en Europese netwerken. Met als belangrijkste doel: meer banen. Een ambitie die onze collegeperiode overstijgt en waarvoor we brede steun hopen te krijgen binnen de gemeenteraad én binnen de stad. Dat was twee jaar geleden ook onze uitnodiging toen wij het Coalitieakkoord opstelden: laten we er samen de schouders onder zetten.

Want samen besturen we de stad.

1. Wij geloven in de kracht en creativiteit van mensen en geven daaraan maximaal ruimte; dat vraagt nieuwe vormen van samenwerking en een transparante overheid.

Wat hebben we bereikt?

Wij hebben in de afgelopen twee jaar nieuwe vormen van samenwerking met alle geledingen in de samenleving opgezocht. Dat varieert van het organiseren van een sportcongres, een armoedeconferentie en een duurzaamheidsconferentie tot het houden van stadsgesprekken over bezuinigingen en gesprekken met en in stad over de gewenste ontwikkelingen in het centrum en het vluchtelingenvraagstuk. Ook het cofinancieringsfonds is een voorbeeld van de samenwerking. Met het cofinancieringsfonds kan de gemeente samen met partners van binnen en buiten de stad inspelen op de kansen die zich voordoen. Verder hebben we in het sociale domein inwoners uitgenodigd zelf met oplossingen en eigen initiatieven te komen. Vaak met verrassende uitkomsten.

We hebben het wijkgericht werken doorontwikkeld. We spreken naast wijkraden meer en meer met andere groepen uit de wijk. Van de wijkraden verwachten we dat zij daarin faciliteren.

Wat komt op ons af?

De participatiesamenleving is geen verre toekomstmuziek, maar vormt op veel plaatsen echt al de realiteit. Dat merken we duidelijk in de wijkbezoeken die we als college iedere paar weken brengen. We zijn onder de indruk van de manier waarop in veel wijken de inwoners al hun verantwoordelijkheid pakken voor bijvoorbeeld de openbare ruimte en zich inzetten voor de zorg voor elkaar. We verwachten dat die ontwikkeling zich verder doorzet. En dat betekent natuurlijk ook wat voor de manier waarop we de stad besturen. Onze ambtelijke organisatie gaat zich daarop aanpassen.

De rijksoverheid en de VNG hebben bovendien afgesproken dat de gemeente steeds meer de 'eerste overheid' wordt voor inwoners. Dat is bijvoorbeeld al in volle gang als het gaat om de drie sociale decentralisaties. Deze ontwikkeling vraagt van ons dat we plannen en beleid steeds vaker en intensiever gaan maken in coproductie met inwoners, bedrijven en instellingen. Waarbij onze rol bestaat uit faciliteren en verbinden. Ook de dienstverlening moet zich daarop aanpassen, rekening houdend met de verdere ontwikkeling naar een online samenleving. Van ons als gemeente vraagt dat een andere manier van werken dan we gewend zijn.

Helmond werkt samen in verschillende verbanden, zowel regionaal in de Peel en in de Brainportregio als met de andere grote Brabantse steden/provincie (BrabantStad), en binnen de landelijke G32 (grote steden). Die samenwerking blijft van grote waarde, zeker bij onderwerpen die de gemeentegrens overstijgen. Maar het is ook een mogelijkheid om ons werk efficiënter te organiseren en meer voor elkaar te krijgen, vooral ook bij de uitvoering van de strategische (lobby)agenda.

Wat gaan we doen?

We staan op het punt om onze organisatie door te ontwikkelen tot een netwerkorganisatie. Die speelt meer dan ooit in op de veranderende samenleving. Plannen worden gemaakt in interactie met inwoners, organisaties en groepen uit de samenleving. We focussen ons meer en meer op onze doelen en veel minder op regels en systemen. De intentie is om een meer flexibele organisatie te worden die steeds meer van buiten naar binnen werkt. Niet de hokjes en systemen zijn leidend. In 2016 wordt de structuur van de organisatie aangepast en starten we ook met de benodigde cultuurverandering.

We gaan het programmatisch en projectmatig werken intensiveren. Dat doen we in wisselende coalities en zoveel mogelijk met partners in de samenleving. Zo denken we de innovatieve en creatieve kracht van Helmond beter te kunnen inzetten om maatschappelijke en technologische vernieuwingen in de stad te faciliteren. In najaar van 2016 organiseren we in samenspraak met ondernemers en kennisinstellingen een Helmondse Innovatieweek. Met living labs, co-creatie en de relatieve ruimte kan Helmond inspelen op ontwikkelingen en de daaruit voorkomende nieuwe leef- en gedragspatronen een plek geven.

De komende twee jaar gaan we volop het StadsI@b benutten: dat moet hét innovatieve platform voor ideeën uit de stad worden. Gedragen door actieve inwoners. Als gemeente gaan we actief samenwerken met dit platform, vanuit de diverse thema's (strategische programma's). In de uitvoering starten we bij de programma's sociale innovatie en duurzaamheid. Maar ook andere programma's die op zoek zijn naar vormen van interactie en co-creatie met de stad kunnen het platform benutten.

In de regio willen we als Helmond een brugfunctie vervullen tussen de netwerken van de Peel en Brainport. Met als belangrijk doel een versterking van de economische kracht van het oostelijk deel van Zuidoost-Brabant. Ook blijven we regionale samenwerking opzoeken op terreinen waar dat meerwaarde heeft; zeker in de Peel is er meer dat ons bindt dan dat ons scheidt. De samenwerking in het Werkbedrijf Atlant De Peel wordt verder ingericht, inclusief de ontvlechting met onze eigen organisatie.

2. Wij willen een sociale stad zijn. Wij gunnen iedereen een plek om mee te doen. Ons sociaal beleid stimuleert de eigen kracht van mensen – jong én oud – waarbij wij een sociaal vangnet bieden aan hen die dat echt nodig hebben.

Wat hebben we bereikt?

De eerste uitdaging waarvoor we in de afgelopen twee jaar stonden was het continueren van zorgtaken die per 1 januari 2015 door het rijk zijn overgedragen aan de gemeenten. Net zoals andere gemeenten kenden wij onze opstartproblemen, maar over de hele linie zijn we hierin goed geslaagd. Bijna 8.000 Helmonders ontvingen een individuele Wmo-voorziening en ongeveer 1.800 jeugdhulp.

De afgelopen jaren hebben we ingezet op een integrale ondersteuning vanuit de jeugdhulp, vanuit de jongeren en vanuit het gezin. Laagdrempelig, dichtbij en zo veel als mogelijk onder regie van de Helmonders zelf. Dat loopt goed. We hebben vragen en incidenten goed kunnen oppakken en innovatieve zorgconcepten ontwikkeld.

We realiseren ons dat, als we mogelijke problemen echt bij het moment van ontstaan willen aanpakken, we moeten werken aan een goede start op de basisschool, aan het terugdringen van schooluitval en aan de aanpak van schoolverzuim. De resultaten laten zien dat we hierin slagen. Het niveau van de kleuters is goed, het aantal schoolverlaters daalt en meer jongeren hebben een startkwalificatie.

We hebben een stevige ambitie gepresenteerd op het gebied van minimabeleid. Armoede gaat niet alleen over weinig geld hebben. Armoede gaat over een gevoel van eigenwaarde, zelfregie en meetellen in de maatschappij. Wij willen een sociale stad zijn, waarin wij alle Helmonders een plek gunnen om mee te kunnen doen. Iedereen op zijn of haar eigen manier. Ongeacht leeftijd, inkomen, of eventuele beperkingen. Waarbij wij een sociaal vangnet bieden aan hen die dat echt nodig hebben. Om deze woorden kracht bij te zetten hebben we ruim € 1 miljoen aan extra middelen uitgetrokken voor dit beleidsterrein. Deze middelen zijn via de nota “Meer voor wie minder heeft” ingezet op:

- het ophogen van de inkomensgrens naar 120% van het sociaal minimum voor de individuele bijzondere bijstand, maaltijdvoorziening, Collectieve Aanvullende Verzekering en de participatieregeling voor schoolgaande kinderen (€ 600.000);
- een intensivering van de langdurigheidstoelage en minimaregelingen (€ 150.000);
- extra middelen voor de Formulierenbrigade, Super Sociaal en Lets Ruilwinkel (€ 165.000);
- extra inzet op preventie (o.a. onderwijsprogramma, Stichting Leergeld, experiment met opkopen van schulden).

Verder hebben we de toegangscriteria voor schulddienstverlening versoepeld. De focus ligt op preventie en het bevorderen van de (financiële) zelfredzaamheid. We hebben een armoedeconferentie gehouden met partners en inwoners. Voorzieningen zijn in kaart gebracht en toegankelijker gemaakt. Er is een netwerk tussen organisaties ontstaan.

We stonden voor de weinig populaire, maar noodzakelijke opdracht om jaarlijks € 500.000 te bezuinigen op de wijkaccommodaties. We hebben wijkhuis De Terp in overleg met alle betrokkenen moeten sluiten om daarmee gedwongen ontslagen op professioneel beheer te voorkomen. Gelukkig hebben veel inwoners en verenigingen, die gebruik maakten van De Terp, een andere locatie gevonden.

Op gezondheidsgebied staan het terugdringen van alcoholgebruik en het tegengaan van overgewicht hoog op de agenda. Een gezonde levensstijl – gezond eten en genoeg bewegen – is daarbij belangrijk. Bewegen is iets wat de Helmondse kinderen minder dan hun leeftijdsgenoten doen, maar we zien wel dat het aantal jongeren dat lid is van een sportvereniging toeneemt. Het JIBB (Jeugd in Beweging Brengen) helpt ons daarbij en stimuleert sporten op de basisscholen.

Wat komt op ons af?

De decentralisaties in het sociale domein zijn inmiddels goed geland, al voelen inwoners en instellingen direct de gevolgen van landelijke bezuinigingsmaatregelen. Het wordt nu tijd voor het verder transformeren van de zorg.

De bevolkingsontwikkelingen, niet uniek voor Helmond, laten zien dat we rekening moeten houden met verdere vergrijzing. In aantal neemt de potentiële groep oudere zorggebruikers toe. Daarnaast heeft ook Helmond te maken met de komst van vluchtelingen naar ons land en de bijbehorende opvang en integratie.

Verschillende studies laten zien dat vanuit sociaal-economisch perspectief Helmond – ondanks positieve ontwikkelingen – nog achterstanden kent, zoals een gemiddeld lager inkomen, hogere werkloosheid, meer uitkeringen, hogere laaggeletterdheid en een lager opleidingsniveau. Doordat de economie aantrekt, is het de verwachting dat de werkloosheid afneemt en het aantal huishoudens dat een beroep doet op een uitkering niet verder stijgt. Wel zijn daarbij verschillen tussen inwoners. De een heeft meer afstand tot de arbeidsmarkt dan de ander.

Samen met onze partners in het veld willen we werken aan het proces van transformatie. Het doel van de transformatie is om de eigen kracht en zelfredzaamheid van inwoners, het zelf-oplossend vermogen en de regie over het eigen leven weer te vergroten. Met daar waar nodig effectieve en resultaatgerichte ondersteuning. Met als uitgangspunten: integraal, dichtbij en op maat. Als we willen dat onze inwoners de ondersteuning krijgen die nodig is, moeten we – de overheid, maar ook de zorgaanbieders – andersom gaan denken. Niet vanuit de systeemwereld van regelingen, indicaties, maar vanuit de leefwereld van de mensen die de ondersteuning nodig hebben. Daarbij hebben we gemerkt dat flexibiliteit nodig is en dat de toegang tot zorg zoveel mogelijk lokaal, dus vanuit de eigen gemeente, moet worden georganiseerd. Als we spreken over het Programma Sociaal Domein dan is dat een stadsbreed programma; het is niet alleen van ons als gemeente, het is van alle partners in de stad die acteren binnen het sociaal domein. Als gemeente vormen we het cement tussen deze partners; we voeren regie, verbinden, faciliteren, zorgen dat we met elkaar de gewenste professionaliseringslag maken, enzovoort. Dit leggen we met elkaar vast in een Transformatieagenda. Dat we de transformatie zo belangrijk vinden, laten we ook zien met de aanstelling van een directeur Sociaal Domein voor de komende transformatiejaren.

De belangrijkste inhoudelijke opgaven worden verwoord in de transformatieagenda sociaal domein (in ontwikkeling):

- sociale innovatie: denk hierbij onder andere aan het StadsL@b, Slimme Zorg, Vernieuwende wijze van co-creatie met de raad en nieuwe wijzen voor verantwoording;
- versteviging eigen kracht /zelfredzaamheid: denk hierbij aan het stadsleerbedrijf, van school naar werk en de gezonde stad;
- specialistische hulp en ondersteuning: die is beschikbaar voor degenen die het nodig hebben. Denk hierbij aan huisvesting en wooninitiatieven voor bijzondere doelgroepen en aan een aanpak voor verwarde personen.

Bovenal willen we actief in kunnen spelen op vragen vanuit onze stad en vanuit onze partners om het aanbod en onze manier van werken voortdurend te optimaliseren.

Vrijwilligers en mantelzorgers ondersteunen we via lokale en wijkgebonden netwerken. In plaats van investeren in stenen, investeren we in binding binnen de wijken, tussen mensen en ideeën. We kiezen voor gebiedsgerichte netwerken. Vanuit Wmo, jeugd en werk hanteren we een integrale aanpak, waarvoor vier kwartiermakers komen om dit in de gebieden noord, west, oost en binnenstad aan te jagen. Het wordt dus geen nieuwe, zelfstandige structuur maar gaat werken als een netwerkorganisatie. Er komt nog meer ruimte voor maatwerk, waarbij we willen werken vanuit de eigen situatie van de zorgvrager.

We intensiveren het beleid om laaggeletterdheid tegen te gaan. Bijvoorbeeld door de vorming van een Taalhuis en Taalpunten in de bibliotheek. Dat doen we in nauwe samenspraak met allerlei organisaties waarmee we onlangs een convenant hebben getekend.

Voor onze (jongere) inwoners is het van belang dat we flexibel in kunnen spelen op actuele ontwikkelingen op het thema onderwijs-arbeidsmarkt, waarbij we de langere termijn ambitie, zoals jongeren aan het werk helpen waarvoor goed onderwijs cruciaal is, niet uit het oog verliezen. We willen ruimte bieden aan onderwijsinstellingen en bedrijfsleven voor het ontwikkelen van innovatieve onderwijsconcepten en doorontwikkeling van 'Helmond stagestad' naar 'Helmond banenstad'.

We willen pilotgemeente worden in het kader van de Slimzorg aanpak van de provincie Noord-Brabant. We starten dit jaar nog met een pilot om te voorkomen dat beginnende schulden problematisch worden. Betere samenwerking en verwijzing zijn daarbij leidend. In de gebiedsgerichte netwerken krijgt de financiële positie van huishoudens een duidelijke plek. Uit de Hackathon challenge “Jong en schuldenvrij” zijn drie pitches gekomen die vragen om verdere uitwerking en eraan moeten bijdragen om schulden bij jongeren voor te blijven. We komen met alternatieven om de schulddienstverlening betaalbaar te houden.

Ten slotte zijn we begin april in gesprek gegaan met de stad over de opvang en integratie van vluchtelingen in Helmond. Dat ging over vragen als: hoe kunnen we noodopvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders het beste organiseren? Wat zijn de verwachtingen qua communicatie en wat kunnen mensen zelf betekenen bij de opvang en integratie van vluchtelingen? De komende tijd zullen we als Helmond ook onze bijdrage leveren aan de oplossing van dit complexe, Europese vraagstuk.

3. Wij willen dat een Helmond een fijne stad blijft om in te wonen. Wij geven ruimte aan ontwikkeling en initiatief, op een manier die past bij het karakter van de stad en bij het economisch tij van dit moment.

Wat hebben we bereikt?

In 2015 hebben we de 90.000ste inwoner verwelkomd. De groei gaat niet zo snel als de laatste decennia van de vorige eeuw, maar de ontwikkelingen passen bij het (economische) tijdsbeeld. Helmond kent een variëteit aan woonwijken, die deels bepaald wordt door de periode waarin de wijk is gebouwd, maar ook door de functies die de wijk heeft. De ene wijk of buurt heeft daarbij meer of andere aandacht nodig dan de andere.

Ondanks het tegenvallend economisch tij hebben we de herstructurering van Binnenstad-Oost en Helmond-West stevig doorgezet. In Helmond-West zijn diverse straten opnieuw ingericht en is de Kasteelherenlaan bijna voltooid. In Binnenstad-Oost ligt het wijkdeel Weverspoort goed op stoom met als hoogtepunt de oplevering van het Weverspark. Ook de ombouw van de Leonardusschool tot een centrum voor bewegen en gezondheid is een belangrijke toevoeging aan de wijk. Evenals een grote supermarkt in de Heistraat. Daarnaast zijn er in beide wijken de nodige sociaal-maatschappelijke projecten uitgevoerd, zoals ‘achter de voordeurgesprekken’.

De nieuwbouw verloopt niet zoals gepland. De economische crisis is daar mede debet aan. Alhoewel we dat ook terug zien in Brandevoort heeft de ontwikkeling daar zeker niet stilgestaan. Naast de realisatie van enkele blokken in De Veste en Stepekolk springt het duurzame CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap)-project met de naam ‘Iedereen kan bouwen’ in het oog. Een begin is gemaakt met het nieuwe wijkdeel Liverdonk. De gemeentelijke Woonvisie 2016-2020 ‘Bouwen op Vertrouwen’ is gereed. Duurzaamheid en ‘consumentgericht bouwen’ zijn hier de sleutelbegrippen. Verder heeft de samenwerking in het stedelijk gebied van Zuidoost-Brabant op het punt van urgent woningzoekenden en statushouders concreet vorm gekregen.

We hebben hard gewerkt aan Helmond Mobiel 2015 en het completeren van ontbrekende schakels in fietsverbindingen, zoals tussen de automotive campus en station 't Hout en de tweede ontsluiting van Stiphout.

In het centrum is een aantal vernieuwingen gerealiseerd, zoals de hoek Veestraat-Markt. Om verdere (plan)ontwikkeling van het centrum mogelijk te maken hebben we afscheid genomen van de betrokken marktpartijen. De raad heeft verder de citymarketingstrategie vastgesteld, waarin aan het centrum een belangrijke rol is toegedicht. Helmond is voortvarend met de stad aan de slag gegaan. Daarbij wordt nadrukkelijk ook aangesloten op de doelstellingen uit de strategische (lobby)agenda.

Voor een fijne stad om in te wonen is het belangrijk dat ook de culturele en sportieve voorzieningen op peil zijn. Het oordeel van de Helmonder hierover is positief, blijkt uit onderzoek. De Cacaofabriek draait inmiddels na een stroeve start naar behoren. In 2015 kwamen er zo'n 50.000 bezoekers in de Filmzaal en de Popzaal en bij de Expo. De plannen zijn rond om het Theater Speelhuis, dat tussen de 40.000 en 50.000 bezoekers per jaar trekt, definitief in de O.L.V.- kerk onder te brengen. De samenwerking tussen de Cacaofabriek en het theater is tot stand gebracht, onder meer door de aanstelling van een gezamenlijke directeur. We zijn in gesprek met de Helmondse amateursportverenigingen over hun toekomst. Dit gesprek heeft onder andere geresulteerd in een door ons georganiseerd sportcongres.

Wat komt op ons af?

Voor de middelgrote steden is er zeker belangstelling vanuit woningzoekenden. Misschien niet van de creatieve sector die de inspiratie in de grote stad zoekt en het hoogste segment expat dat zich vooral richt op het grootstedelijk centrummilieu (in Nederland vooral in de G4). Maar er zijn zeker doelgroepen die de middelgrote steden aantrekkelijk vinden gezien de lage(re) prijzen en het aanbod van woningen, voorzieningen en bedrijven dat daar te vinden is. Daarbij is het uiteraard van belang om dit voorzieningenniveau op peil te houden. Dat hoeft overigens niet allemaal lokaal te gebeuren, want (potentiële) inwoners kijken zeker ook regionaal.

Naast het effect van de economische crisis moeten we op de woningmarkt rekening houden met de effecten van de veranderende bevolkingsopbouw. Juist die leeftijdscohorten die duidelijke kwaliteitsstappen in hun wooncarrière willen maken nemen in omvang af.

De functie van het centrum van de stad, zeker bij middelgrote gemeenten, staat onder druk door verschillende economische, technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen. Grotendeels structurele veranderingen, denk bijvoorbeeld aan het internetwinkelen, de vergrijzing die leidt tot een andere behoefte van de consument, grotere vraag naar dag-horeca, maar ook de beleving die men in het centrum van nu zoekt. Het centrum van de toekomst moet hierop aansluiten.

Aandacht is ook nodig voor het transformeren van leegstaande kantoorpanden voor andere functies.

Met de Omgevingswet wil de rijksoverheid bereiken dat wet- en regelgeving met betrekking tot ruimtelijke projecten vereenvoudigd en gebundeld wordt; minder regels, méér pragmatisme, méér integraliteit en (onderlinge) afstemming en een aanpak waarmee we gericht tegemoet komen aan de belangen van inwoners, instanties en bedrijven. Onze cultuur en onze 'systemen' zijn hier nog onvoldoende op ingericht. Van belang is dat we als organisatie een slag maken om hier succesvol in mee te gaan; dit betrekken we bij de eerdergenoemde organisatieontwikkeling. Er is hiervoor inmiddels een procesorganisatie ingericht en er wordt gewerkt aan een impactanalyse.

Verder zullen we de komende tijd moeten werken aan het bereikbaar houden van onze stad. In het Coalitieakkoord hebben we ervoor gekozen om vooral in te zetten op slimme bereikbaarheidsoplossingen en op de aanpak van lokale knelpunten in de infrastructuur. Daarbij kijken wij natuurlijk goed naar de veranderende mobiliteitsbehoefte. Dit jaar moeten we daar knopen over doorhakken.

Wat gaan we doen?

In "Jouw Centrum" werken we samen met de stad aan een nieuw centrumperspectief. Dat verschijnt op korte termijn. De focus van dit nieuwe perspectief ligt behalve op de versterking van het kernwinkelgebied (met thema's als beleving, leegstand, het 'nieuwe winkelen', ondernemerschap), op de ontwikkelstrategie voor Havenpark en op de samenhang met de Kanaalzone, de Spoorzone en Suytkade die samen het grotere centrummilieu vormen. Daar waar mogelijk willen we ondersteuning van rijk, via het sluiten van een Retaildeal, en provincie. Ook moet er ruimte zijn voor een rol als living lab en het faciliteren van nieuw ondernemerschap.

Het Regionaal Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant wordt nog dit jaar in de gemeenteraad behandeld. Daarin komt de aanpak van de N279 als een van de aandachtspunten aan de orde. Maar ook wil Helmond een duurzaam verkeers- en vervoerssysteem realiseren waarbij ingezet wordt op Smart Mobility en intelligente transport systemen (ITS). Ook krijgt het versterken en optimaliseren van het fietsbeleid veel aandacht, via gedragsmaatregelen en verbetering van de fietspadenstructuur met steun vanuit Brabant Fietst! Ook voor andere onderdelen wordt gezocht naar cofinanciering bij onder andere rijk en provincie.

Met het aantrekken van de woningmarkt verschijnen ook weer meer bouwkransen in het Helmondse stadsbeeld. In de periode 2015-2020 worden er 2.750 woningen in de stad gebouwd. We werken aan een betere match tussen vraag en aanbod van woningen. Uiterlijk 2020 gebruiken de corporaties hetzelfde woningverdeelsysteem. In Suytkade hebben nieuwe ontwikkelaars concrete plannen voor een verdere uitbouw van de wijk. Het wijkontwikkelingsprogramma voor de Leonardusbuurt is vastgesteld. Deze wijk wordt in samenwerking met woningbouwvereniging Volksbelang de komende jaren flink opgeknapt, fysiek maar zeker ook sociaaleconomisch.

We werken aan het ontwerp voor de herinrichting van de Dorpstraat en ook is de reconstructie van de Mierloseweg voor in totaal € 1,8 miljoen aanstaande. Over de invulling daarvan raadplegen we een meedenkgroep.

Rond de zomer van 2016 krijgt de gemeenteraad de resultaten van een haalbaarheidsonderzoek voor een sportcampus op De Braak voorgelegd. Op basis daarvan zal blijken of De Braak kan worden veranderd in een parkachtige omgeving met een nieuwe middelbare school, een nieuw stadion en (sport)voorzieningen. We hebben een marktconsultatie gehouden voor de bouw van een nieuw zwembad. Nog in 2016 wordt een besluit genomen over waar deze zwemvoorziening gerealiseerd wordt.

Gemeentemuseum Helmond, Theater Speelhuis, Cacaofabriek en Kunstkwartier gaan intensiever samenwerken. Op zoek naar onderlinge versterking, maar ook om de bezuinigingen op cultuur op een goede manier vorm te geven. Het Kasteelmuseum wordt verbouwd waarna bezoekers op een geheel eigen(zinnige) manier kennismaken met het verhaal van het kasteel en zijn bewoners. De verbouwing van de O.L.V.- kerk tot een volwaardige en complete schouwburg krijgt in 2017 haar beslag. Het legendarische Speelhuis begint daarmee aan een tweede leven.

Tot slot vragen ook de sluizen om de nodige investeringen. Noodzakelijk om de voeten droog te houden.

4. Wij willen een Helmond dat economisch aantrekkelijk blijft. Wij zorgen voor voldoende vestigingsmogelijkheden voor bedrijven; daarbij is de concrete vraag uit de markt leidend. Verder zetten wij ons in voor meer banen en stageplekken.

Wat hebben we bereikt?

We streven nadrukkelijk naar méér banen en minder werklozen. Begin 2016 is een studie naar de economische ontwikkeling en kracht van Helmond afgerond. Deze studie, een initiatief van Rabobank en gemeente Helmond, is bedoeld als een onderlegger voor de vernieuwing van de economische 'doe'-agenda. Uit de studie blijkt dat Helmond er op een aantal punten minder goed voorstaat dan in 2011. De sociale gevolgen van de economische crisis, zoals het oplopende aandeel werklozen, zijn pas vanaf 2012 goed zichtbaar. Overigens zien we in Nederland dezelfde ontwikkelingen, waarbij ook gezegd moet worden dat meer mensen zich als werkzoekende inschrijven omdat zij de markt zien aantrekken.

Aan het terugdringen van de werkloosheid hebben we onder andere bijgedragen vanuit de sectorplannen, waarin projecten als werkcheques zijn opgenomen. Een flinke bijdrage kwam vanuit het actieplan jeugdwerkloosheid, waarbij bijna 1.300 jongeren betrokken zijn geweest. Denk aan activiteiten als de Week van Helmond Stagestad, waarbij vmbo'ers op snuffelstage gingen bij werkgevers in onze arbeidsmarktregio. Om de aanpak van jeugdwerkloosheid verder uit te breiden hebben we een succesvolle aanvraag bij het Europees Sociaal Fonds (ESF) ingediend voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid (actie J1). Naast deze subsidieaanvraag is nog een ESF-aanvraag gehonoreerd ten behoeve van de re-integratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (2014-2020 Actie Actieve Inclusie). In september 2015 is het regionale convenant laaggeletterdheid ondertekend met 20 partijen, inmiddels is dit uitgebreid tot bijna 40 partners.

De afgelopen jaren zijn veel zaken door bedrijfsleven, organisaties en overheid gezamenlijk aangepakt om het ondernemingsklimaat in Helmond te versterken. Het BCT Startersloket is een mooi initiatief vanuit de stad. Dit loket, bemenst door ervaren ondernemers, is gelanceerd om starters beter voor te bereiden. Hieraan draagt ook de nieuwe strategie van Brainport Next Generation bij. Met deze vernieuwde strategie pakt de Brainport regio door in een nieuw meerjarenprogramma met het élan van de vorige periode maar met een nadrukkelijke vertaling naar maatschappelijke opgaven zoals duurzaamheid, mobiliteit, gezondheid en veiligheid.

Als onderdeel van de Brainport regio opereert Helmond in een open en internationaal georiënteerd ecosysteem. Daarom is eind 2014 gestart met het samenwerkingsverband van Brainport International Programme, waarin de vier campusgemeenten (Helmond, Eindhoven, Best en Veldhoven) participeren met onder andere Brainport Development, de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij, provincie Noord-Brabant en de Kamer van Koophandel. Het algemene doel is toename van buitenlandse investeringen, bedrijven, kenniswerkers en studenten in de Brainport regio. In de eerste anderhalf jaar van het Brainport International Programma heeft het direct of indirect bijgedragen aan de vestiging van bijna 30 buitenlandse ondernemingen in de Brainport regio. Ook initiatieven als Jong Management Helmond versterken ons regionale economische netwerk.

Er is geïnvesteerd in het speerpuntenbeleid en het Food Tech Park Brainport en de Automotive Campus. In de afgelopen tien jaar heeft Helmond als middelgrote stad in Nederland, en als kleine stad op Europese schaal, ruime erkenning gekregen als “hotspot Smart Mobility” en geleidelijk aan ook als innovatiecentrum voor de Automotive. Binnen Brabantstad en de Brainportregio zijn wij trekker van de Smart & Green Mobility initiatieven. Helmond fungeert hierbij als ‘living lab’ voor Brabant. Een belangrijke mijlpaal was de opening van de Verkeerscentrale van Rijkswaterstaat, eind 2014.

De oplevering van het Food Tech Park betekende een forse stap voorwaarts voor ons speerpunt ‘Food’. Helmond wordt inmiddels breed (h)erkend als het regionale centrum voor food(tech). Ook de Dutch Technology Week, met zo’n 1.800 bezoekers, en techniekeducatie zijn voorbeelden hoe we samen met het onderwijs en bedrijfsleven ons technisch profiel versterken. De nominatie van Ertico – ITS Europe is een erkenning van de wijze waarop de samenwerking zowel de publieke als de private sector in en door Helmond op het gebied van smart mobility vorm wordt gegeven.

Bij de ontwikkelingen op deze speerpunten is ook het (mbo-)onderwijs meegenomen. Het aantal studenten op het MBO Automotive Center is gegroeid. De samenwerking met de Truck Academy heeft hieraan bijgedragen. Er zijn ook meerdere studententeams vanuit de TU/e en Fontys gevestigd.

Verder hebben we flinke stappen gezet op het pad naar meer vraaggericht ontwikkelen van bedrijventerreinen. Zo hebben we samen met ondernemers Induma Oost een facelift gegeven en zijn we gestart met het herstructureren van Induma West.

We zijn onze belofte uit het Coalitieakkoord nagekomen door flink te dereguleren. We hebben diverse regels afgeschaft en vereenvoudigd, we hebben vergunningstelsels vervangen door algemene richtlijnen en we hebben – waar mogelijk en verantwoord – wettelijke obstakels weggenomen om onze ondernemers de nodige en verlangde ruimte te geven.

Wat komt op ons af?

Als gevolg van de grote technologische veranderingen, zoals robotisering, 3-D-printing en Big data, zal het werk van veel mensen veranderen. Vooral middelbaar opgeleiden kunnen hiervan nadelen ondervinden. Aan de andere kant is het ook de verwachting dat een deel van het werk dat naar goedkope arbeidslanden is overgeplaatst, terugkomt als het geautomatiseerd uitgevoerd kan worden. De verwachting is dus dat er banen verdwijnen maar dat er zeker ook andere banen terugkomen. Dit vraagt wel om andere vaardigheden. Opleiding en arbeid moeten goed op elkaar blijven aansluiten.

Helmond ligt aan de grens van het economische kerngebied van Nederland. Voor bedrijven is het belangrijk dat zij in de stad sharing (voorzieningen/infrastructuur), matching (banen met werknemers) en learning (overdracht van kennis) kunnen vinden. Specialisatie, op bijvoorbeeld het terrein van smart mobility/automotive en Foodtechnology – Smart Industries, kan hieraan bijdragen.

Belangrijk is om te realiseren dat de ontwikkelingen die we – ook landelijk – zien in de opbouw van de bevolking ook van invloed zijn de potentiële beroepsbevolking. Door de combinatie van vergrijzing en ontgroening wordt de beroepsbevolking kleiner, maar de grote vraag is welk effect de (arbeids)migratie hierop heeft.

Wat gaan we doen?

Vanuit het perspectief van de economische basis die aanwezig is in Helmond kiezen we voor het versterken van de economische topproducten van Helmond: het Automotive en FoodTech cluster en het gehele ecosysteem hier omheen: toeleveranciers, start ups, onderwijs, kennisnetwerken, e.d. Internationaal willen we Helmond als City of Smart Mobility positioneren en onze rol pakken als Automotive hotspot, Living Lab in Nederland en Europa. Samenwerken binnen de regio, in Nederland maar ook in Europa is daarbij essentieel.

We zetten in op Helmond als plek voor onderwijs op het gebied van Automotive. Dit sluit aan bij de aanbevelingen uit het onlangs gepresenteerde rapport 'De economische kracht van Helmond' om uitdrukkelijk te kijken naar het verder versterken van de band tussen onderwijs en bedrijfsleven.

Jongeren komen daardoor makkelijker aan een baan.

Voor de ontwikkeling van een proeftuinomgeving voor duurzame agrifoodontwikkeling willen we samen met de Peel een duidelijk plek krijgen op de Agrofood Agenda Oost-Brabant/Noord-Limburg. We pakken onze rol als primaire speler en trekker in de regio Zuidoost-Brabant op de thema's (agro)food en Foodtech.

De doorontwikkeling van de campus krijgt daarbij alle aandacht. De nominatie van Brabant als Agrifood Capital in 2018 European Region of Gastronomy biedt kansen voor de verdere profilering.

Voor zowel de ontwikkelingen binnen Smart Mobility/Automotive als ook (Agro)food is ontsluiten van de Europese subsidieprogramma's, zoals Horizon, Interreg en OP-Zuid, essentieel. Voor het onderdeel Smart- en Green Mobility van onze strategische agenda zullen we nader uitwerken wat nodig is om de positie van hotspot en living lab in te vullen.

Door de belangrijke positie van industrie en nijverheid in de werkgelegenheid van Helmond vormt de ontwikkeling van een regionale actieagenda Smart Industries in de context van het Meerjarenprogramma Brainport Development het derde speerpunt. Smart Industries is een nieuw thema van onze strategische agenda. Wij zullen nader uitwerken wat hiervan de inhoud is en welke middelen dit vraagt.

Met de strategie Brainport Next Generation hebben we een geactualiseerd kader voor de regionale samenwerking in de Brainport regio. Bovendien is de strategie uitgebreid door expliciet de koppeling te leggen met maatschappelijke opgaven en waar de Brainport regio zich (inter)nationaal kan onderscheiden. In deze strategie hebben de Helmondse economische ambities, met een nadrukkelijke positie voor de speerpunten, hun plek gekregen. Daarom willen wij als aandeelhouder van Brainport Development onze directe bijdrage in de meerjarenfinanciering continueren. De uitbreiding van de strategie betekent ook een verhoging van de indirecte bijdrage die Helmond levert in de vorm van de inwonersbijdrage MRE.

Het samenwerkingsverband Brainport International Programme heeft het afgelopen anderhalf jaar een vliegende start gemaakt en een stevige basis gelegd onder de regionale samenwerking voor internationale acquisitie van bedrijvigheid, investeringen en talent. Om hier verder de vruchten van te kunnen plukken willen wij de Helmondse inzet continueren.

We kijken uitdrukkelijk naar het verder versterken van de band tussen onderwijs en bedrijfsleven, waardoor een betere match gemaakt kan worden tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt. Het nieuwe actieplan Jeugdwerkloosheid, dat zich richt op School naar Werk en Portaal, gaat van start. In dit actieplan streven we naar een sluitende aanpak voor kwetsbare jongeren van school naar werk. Hierbij zijn diverse partners uit zowel onderwijs (pro/vso/mbo scholen, RMC) als bedrijfsleven (via het Werkbedrijf) betrokken.

In het Patronaat wordt een ambachtelijk bedrijventerrein ingericht om ondernemerschap verder te ontwikkelen (gereed voorjaar 2017). Het stimuleren van ondernemerschap door innovatieve aanpakken behoudt de aandacht. In 2016 wordt de Week van Helmond Stagestad uitgebreid van één naar twee weken, waardoor we naar verwachting 250 vmo'ers met 40 bedrijven kennis kunnen laten maken. Ook de Dutch Technology Week wordt weer georganiseerd op twee locaties: bij een lokale werkgever (AAE), waar diverse disciplines zoals Food vertegenwoordigd zijn en op de Automotive Campus, waar het nieuwe campusterrein gereed is. Ook vinden vanuit techniekeducatie weer diverse projecten plaats op scholen en evenementen.

De nieuwe gemeentelijke organisatiestructuur ondersteunt nog meer dan voorheen het vraaggericht ontwikkelen van bedrijventerreinen. Induma West krijgt eenzelfde faciliteit als Induma Oost.

Op het gebied van deregulering gaan we meer 'preventief' werken: we maken geen regels meer die eigenlijk niet nodig zijn of die niet te handhaven zijn. Processen rondom vergunningen toetsen we op efficiency. Indieningsvoorschriften houden we tegen het licht om administratieve lasten te verlichten.

5. Wij staan voor een duurzame stad en nemen initiatieven om die duurzaamheid verder te versterken.

Wat hebben we bereikt?

Een klimaatneutraal Helmond in 2035: dat is onze ambitie. We hebben daarmee een goed begin gemaakt met de Duurzaamheidsconferentie en de Versnellingsagenda Duurzaamheid. We hebben veel geïnvesteerd in het enthousiast maken van onze inwoners. We zien steeds meer concrete initiatieven, zoals de bouw van energie-neutrale woningen in Brandevoort. De verkeerslichten in Helmond zijn zo afgesteld dat in de spits de wachttijden voor auto's en het langzame verkeer opvallend laag zijn. Dit betekent maximale doorrijtijden en relatief weinig uitstoot.

We hebben ook stappen gezet op het gebied van groen en recreatie. Eind 2016 is de groene ring om De Veste in Brandevoort helemaal af. Deze Ecozone vormt dan een aaneengesloten groene open plek waar mensen kunnen recreëren. Ook andere ecozones, zoals de Goorloop zijn of komen in ontwikkeling. De Natuurpoort Stiphout is nu aanstaande. Door deze ontwikkelingen zijn inwoners positiever geworden over Helmond als groene stad.

Het scheiden van afval en hergebruik staan stevig op de agenda. Ging voorheen afgedankt betonafval naar de stort, nu wordt het opgeslagen en verkopen we het als grondstof aan betonproducenten. 60% van het afval wordt gescheiden ingezameld.

Voor de Groene Peelvallei worden de initiatieven rondom Berkendonk verder uitgewerkt. De initiatieven passen binnen de vertrekpunten voor de Groene Peelvallei zoals geformuleerd in het Coalitieakkoord: rust en natuur met kleinschalige recreatie en de plas blijft deels gratis toegankelijk.

In ons boombeleid hebben we de nadruk verlegd van kwantiteit naar kwaliteit. Het wortelopdrukprobleem zijn we volop aan het aanpakken.

Wat komt op ons af?

Op mobiliteitsgebied gaat er de komende jaren vermoedelijk veel veranderen. De zelfrijdende auto geeft daarbij zeker een andere kijk op verkeer. Verder vraagt het opraken van de fossiele brandstoffen om duurzame mobiliteitsoplossingen. En vanuit het oogpunt van duurzaamheid en het milieu (zoals luchtkwaliteit) wordt de nodige druk gelegd op goede mobiliteitsoplossingen. Het opraken van de fossiele brandstoffen vraagt natuurlijk op een breder terrein om oplossingen. We werken al aan de overgang van een lineaire naar circulaire economie. Deze trend waarbij het hergebruik van producten en grondstoffen wordt gemaximaliseerd en waardevernietiging geminimaliseerd, zal verder doorgaan.

Wat gaan we doen?

We gaan door op de ingeslagen weg met betrekking tot duurzaamheid. Elke stap die we zetten, brengt ons dichterbij het doel van een klimaatneutraal Helmond in 2035, een doelstelling passend bij die van de klimaatconferentie in Parijs. De Duurzaamheidsconferentie krijgt een jaarlijks vervolg. Elk jaar bekijken we met alle betrokken partijen wat de stand van zaken is en hoe we verder komen. De website allelichtenopgroen.nl is op dit moment hét platform waar duurzame initiatieven samenkomen; we bekijken de mogelijkheden om dat door te ontwikkelen tot één digitaal platform voor innovatieve (waaronder sociale) initiatieven, in nauwe samenwerking met het Stadsl@b.

Een belangrijke opgave ligt bij het verduurzamen van woningen. In de nieuwe Woonvisie is dit een belangrijk uitgangspunt. Vanzelfsprekend betrekken we hierbij onze inwoners. Op korte termijn zetten we de eerste concrete stappen op het gebied van geothermie (aardwarmte), met name op het vlak van de verduurzaming van het Helmondse warmtenet.

We zetten ook nieuwe stappen op het gebied van gescheiden inzameling van afvalstoffen. We willen een betere methode voor het ophalen van oud papier en we maken het mogelijk om drankverpakkingen en blikken aan te bieden bij het plastic afval.

6. Wij staan voor een veilige stad waar wij met elkaar omgaan. Wij zorgen ervoor dat veiligheids- en sociaal beleid nauw met elkaar verweven zijn. Discriminatie tolereren we niet.

Wat hebben we bereikt?

We hebben in de zomer van 2015 het Beleidskader Integrale veiligheid voor Helmond en de Peelgemeenten vastgesteld. Het doel is om de veiligheid te ver en de slagkracht van de operationele veiligheidsdiensten te intensiveren. In het Beleidskader stellen we prioriteiten, die enerzijds gelden voor de Peel als geheel en anderzijds voor Helmond in het bijzonder.

Aan de hand van de veiligheidscijfers kunnen we concluderen dat, net als op veel andere plekken in Nederland, het totaal aantal misdrijven ook in Helmond daalt. De stad is beduidend veiliger geworden dan vijf jaar geleden. Dit is een positieve trend. Toch zien we ook zorgwekkende ontwikkelingen. Vooral het aantal woninginbraken en geweldsmisdrijven vragen extra aandacht. Hier staat dan weer een daling van het aantal vernielingen en gevallen van zakkenrollen tegenover.

De veiligheidscijfers zeggen ook dat onze inwoners zich veiliger voelen. Ongeveer 4 op de 5 inwoners van Helmond voelen zich nooit onveilig in de eigen woonomgeving. Gemiddeld geven inwoners van Helmond de veiligheid in de stad een rapportcijfer 7.

We werken op het gebied van veiligheid steeds meer samen met bedrijven en inwoners. Een voorbeeld hiervan zijn de inmiddels 26 actieve buurtpreventieteams. Door deze initiatieven vanuit de samenleving wordt ons veiligheidsbeleid meer gedragen en ondersteund door de inwoners zelf. We hebben de samenwerking binnen het Helmond Interventie Team (HIT) uitgebreid met meerdere partners.

Criminaliteit onder de jeugd pakken we op een integrale, persoonsgerichte manier aan. Dat biedt een stevige verbinding tussen het sociale- en het veiligheidsdomein.

Naast veiligheid is ook integriteit een belangrijk thema voor ons. Immers, pas als je als overheid zelf de zaken goed op orde hebt, kan je inwoners aanspreken op verkeerd gedrag. In het Jaarverslag Integriteit van begin 2016 concluderen we dat we in 2014 en 2015 vooruitgang hebben geboekt. De basis is op orde, maar we hebben op politiek, bestuurlijk en ambtelijk niveau nog wel slagen te maken.

Wat komt op ons af?

De maatschappij verandert en daarbij staan we voor nieuwe risico's en nieuwe vormen van onveiligheid. Nu we steeds meer digitaal werken, zal meer aandacht moeten worden besteed aan cybercriminaliteit. Ook voor de gemeente biedt dit nieuwe uitdagingen, onder meer om datalekken te voorkomen en hackers tegen te gaan.

De mondiale ontwikkelingen leiden tot een grote vluchtelingenstroom. Ook lokaal heeft dit impact. Binnen delen van de samenleving leiden onzekerheid en onbekendheid tot angsten en gevoelens van onveiligheid, onder meer vanwege radicalisering. Het is goed voor deze gevoelens in de samenleving oog te hebben, maar wij staan voor een open samenleving die vraagt om tolerantie, moed en nieuwsgierigheid. De vraag is niet hoe we vluchtelingen buiten de deur kunnen houden, maar hoe we met vluchtelingen kunnen omgaan.

Sinds 1 januari 2015 dragen gemeenten de verantwoordelijkheid voor meerdere zorgtaken. Mensen krijgen hun zorg vaker buiten instellingen (extramuraal) aangeboden. Dit leidt zichtbaar tot een grotere druk op en mogelijke overlast voor de samenleving.

Wat gaan we doen?

In april presenteerden we een aanvalsplan voor de bestrijding van misdrijven waarop Helmond in de afgelopen jaren relatief slecht heeft gescoord. Wij nemen hierin zelf het voortouw, zijn proactief in onze aanpak. Dit kan alleen door nauwe afstemming te zoeken met diverse partners in de veiligheidsketen, zoals politie, het Openbaar Ministerie en de buurtpreventieteams. Door betere monitoring en een flexibele, dynamische aanpak in zowel preventie als repressie, denken we de zogeheten High Impact Crimes terug te kunnen dringen. Concreet betekent dit dat de bestuurlijke bevoegdheden breder zullen worden ingezet (we zoeken maximaal de grenzen daarvan op), dat de samenwerking met inwoners sterker wordt ondersteund en dat de tijd van waarschuwen voorbij is. Naast aandacht voor samenwerking en oog voor preventie kiest Helmond voor een lik-op-stukbeleid. De eerste effecten van deze nieuwe aanpak moeten eind 2017 zichtbaar zijn.

De ervaring leert dat veiligheid en zorg elkaar kunnen en moeten versterken. Inwoners raken meer op zichzelf aangewezen en komen daardoor, soms minder zichtbaar, in de problemen. De situatie van deze inwoners kan alleen worden verbeterd door een integrale aanpak. Ook het Helmond Interventie Team zal breder inzetten op een aanpak waarbij repressie en zorg hand in hand gaan. Dit geldt overigens ook voor (potentiële) criminele jongeren. Een persoonsgerichte (repressieve) aanpak staat voorop, ook voor jongeren tussen 12 en 18 jaar, maar repressie volgt als dat nodig is.

De ondermijnende criminaliteit – onder meer via drugshandel – blijft onze aandacht vragen. Zichtbaar is dat boven- en onderwereld steeds meer met elkaar vermengd raken. Deze georganiseerde en ondermijnende criminaliteit vraagt onze volle aandacht, zeker wanneer we als overheid duidelijk willen maken hoe de verhoudingen in de samenleving moeten liggen. We organiseren activiteiten voor college, raad en ambtelijke organisatie om het bewustzijn rond dit thema (dat grenst aan het onderwerp 'integriteit') verder te vergroten.

Daarnaast zetten we in op het versterken van de informatieveiligheid van de gemeente. De gemeente is een informatieverwerkende organisatie waarbij de privacy van de gegevens te allen tijde geborgd moet worden. Ook in het kader van de nieuwe Wet meldplicht datalekken.

7. De gemeente houden wij financieel gezond; daarvoor moeten wij wel flink bezuinigen.

Wij voeren geen lastenverzwaring door voor onze inwoners.

Wat hebben we bereikt?

Zoals afgesproken hebben we steeds een sluitende (meerjaren)begroting gepresenteerd. Daarvoor zijn helaas stevige bezuinigingen nodig geweest. De invulling daarvan hebben we vormgegeven samen met de stad. Over drie grote thema's hebben we stadsgesprekken gevoerd. Dat waren de thema's cultuur, wijkaccommodaties en beheer openbare ruimte. De stadsgesprekken hebben we ervaren als een prettige manier van samenwerken met de stad en haar inwoners.

We hebben de gemeentelijke lasten voor de burgers – afgezien van een inflatiecorrectie – niet verzwaaard.
We hebben de begroting transparanter gemaakt via een digitale versie.

Wat komt op ons af?

De komende jaren blijft het een grote uitdaging om de kosten van de gedecentraliseerde zorgtaken onder controle te houden. Het proces van de transformatie moet daaraan bijdragen. Verder brengt de invoering van de Omgevingswet veel veranderingen met zich mee waarvan de financiële consequenties en investeringen op dit moment nog niet volledig in beeld zijn.

Net als voor andere gemeenten geldt ook voor Helmond dat we aanzienlijk minder inkomsten krijgen uit het gemeentefonds en dat afslanken gewoonweg noodzakelijk is. We zullen ons werk met minder medewerkers en minder middelen gaan doen.

In 2016 zijn wij voor het eerst belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De financiële consequenties hiervan zijn nog niet duidelijk.

Wat gaan we doen?

Na een periode van bezuinigingen is er weer enige ruimte om te investeren. In de meerjarenbegroting hebben we daar een voorzet voor gegeven. We investeren extra in lokale netwerken, in Automotive en Food en in het centrum. Via het cofinancieringsfonds, kunnen gemeente en partners samen kansen grijpen.

Ook de komende jaren voeren we geen lastenverzwaring door voor de inwoners met uitzondering van de inflatiecorrectie.

Verder werken we de komende jaren volop aan de organisatieontwikkeling, die uiteindelijk in 2020 tot een jaarlijkse besparing van € 5,8 miljoen moet leiden.

We blijven de begroting als instrument opwaarderen. Het gaat tenslotte niet louter om de cijfers, maar ook om de doelen en achtergronden van die cijfers. Die doelen en achtergronden gaan we nóg inzichtelijker maken.

3. Financieel perspectief

3.1 Samenvattend budgettair beeld

Uitgangspunt voor het bepalen van het budgettair kader 2017-2020 vormt de door de raad vastgestelde Programmabegroting 2016-2019 en de daarin opgenomen meerjarenraming. In onderstaande tabel is het verloop t.o.v. de door de raad vastgestelde Programmabegroting 2016-2019 weergegeven na verwerking van de ontwikkelingen zoals opgenomen in deze Voorjaarsnota.

V= Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Budgettair beeld	2017	2018	2019	2020
Lasten				
Stand ontwerpbegroting 2016-2019	340.403	337.988	335.467	334.466
Verwerkte mutaties na vaststelling begroting	96	36	6	6
Actuele stand lasten PB 2016-2019	340.499	338.024	335.473	334.472
Nieuwe ontwikkelingen Voorjaarsnota				
Nominale ontwikkelingen	2.488 N	2.482 N	2.476 N	2.476 N
Budgettaire ontwikkelingen	-274 V	-310 V	-270 V	-50 V
Gemeentefonds: verwerking taakmutaties	170 N	175 N	185 N	191 N
Onontkoombare knelpunten	1.157 N	1.007 N	898 N	898 N
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen lasten	3.541 N	3.354 N	3.289 N	3.515 N
Totaal lastenniveau Voorjaarsnota 2016	344.040	341.378	338.762	337.987

(bedragen x € 1.000)

Budgettair beeld	2017	2018	2019	2020
Baten				
Stand ontwerpbegroting 2016-2019	340.403	337.988	335.467	334.554
Verwerkte mutaties na vaststelling begroting	96	36	6	6
Actuele stand baten PB 2016-2019	340.499	338.024	335.473	334.560
Nieuwe ontwikkelingen Voorjaarsnota				
Nominale ontwikkelingen	0	0	0	0
Budgettaire ontwikkelingen	1.535 V	1.546 V	1.677 V	1.808 V
Ontwikkelingen gemeentefonds	2.135 V	1.907 V	1.687 V	1.677 V
Oplossingen en meevallers	0			
Subtotaal nieuwe ontwikkelingen baten	3.670 V	3.453 V	3.364 V	3.485 V
Totaal batenniveau Voorjaarsnota 2016	344.169	341.477	338.837	338.045
Saldo bijgesteld meerjarenperspectief	129 V	99 V	75 V	58 V

Het structurele budgettaire beeld is op dit moment licht positief. Tegenover de onontkoombare knelpunten in het budgettaire beeld staan extra opbrengsten. In deze Voorjaarsnota worden enkele mogelijkheden geschetst om dit budgettaire beeld te beïnvloeden. Daarnaast zijn nog niet alle ontwikkelingen voldoende scherp in beeld, zoals de meicirculaire. Het budgettaire beeld is dus een momentopname en zal nog gaan veranderen. In de Programmabegroting 2017-2020 zal het budgettaire beeld, zoals u dat van ons gewend bent, sluitend worden gemaakt.

3.2 Nieuwe ontwikkelingen 2017 - 2020

Nominale ontwikkelingen

Onder nominale ontwikkelingen worden de loon- en prijsontwikkelingen verstaan die in het budgettaire beeld meegenomen moeten worden om tegemoet te kunnen komen aan de verwachte stijging van de personele lasten als gevolg van cao-aanpassingen en aan de verwachte bijstelling van het prijsniveau. Hiermee wordt het budgettaire kader naar het verwachte loon- en prijsniveau van het jaar 2017 gebracht. De meegenomen loon- en prijsaanpassingen worden feitelijk gefinancierd uit de in het gemeentefonds opgenomen loon- en prijscompensatie en door het inflatoir laten stijgen van onze belastingen en tarieven. In onderstaande tabel is aangegeven welke nominale ontwikkelingen in deze Voorjaarsnota zijn meegenomen en wat het budgettaire effect hiervan is. Tevens wordt de feitelijke dekking zoals deze in andere tabellen meeloopt in beeld gebracht.

V= Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Nominale Ontwikkelingen 2017-2020	2017	2018	2019	2020
Salarisontwikkeling (werkgeverslasten)				
- Loonaanpassingen	1.670 N	1.670 N	1.670 N	1.670 N
Totaal salaris	1.670 N	1.670 N	1.670 N	1.670 N
Prijsontwikkeling				
- Prijsindex	155 N	153 N	150 N	150 N
- Subsidie index	663 N	659 N	656 N	656 N
Totaal prijs	818 N	812 N	806 N	806 N
Totaal	2.488 N	2.482 N	2.476 N	2.476 N
Feitelijke dekking (uit andere tabellen):				
- ontwikkeling gemeentefonds (par. 3.1.5)	-2.100 V	-2.100 V	-2.100 V	-2.100 V
- inzet gereserveerde middelen stelpost (par.3.1.4.)	-450 V	-450 V	-450 V	-450 V
Totaal dekking	-2.550 V	-2.550 V	-2.550 V	-2.550 V

Voor de indexering van de loon, prijs en subsidie zijn conform de gebruikelijke systematiek de onderstaande indices gehanteerd:

- Indexering van prijsgevoelige interne budgetten 0,4%
- Indexering van subsidiebudgetten 1,98%

Indexering interne prijsgevoelige budgetten

Voor de indexering van prijsgevoelige interne budgetten wordt de systematiek toegepast waarbij voor zowel de prognose als de correctie over voorgaande jaren wordt gebaseerd op prijsontwikkelingen voor de collectieve sector op basis van de Macro Economische Verkenning (M.E.V.). Voor 2017 komt deze index per saldo uit op 0,4%. Hiermee is een bedrag van € 155.000 gemoeid.

Indexering subsidiebudgetten

Volgens de systematiek van Helmond vindt de indexering van subsidies plaats met één percentage. Dit percentage wordt berekend door het gewogen gemiddelde te nemen van de loon- en prijsstijgingen voor de collectieve sector zoals deze gepubliceerd worden in de Macro Economische Verkenning (M.E.V.). Daarbij worden eventuele tussentijdse bijstellingen van de index structureel verwerkt in volgende jaren. Voor 2017 resulteert dit alles in een index van 1,98%. Hiermee is een bedrag van € 663.000 gemoeid.

Loonkostenontwikkelingen

Bij deze Voorjaarsnota moet er rekening worden gehouden met de loonkostenontwikkelingen tot en met 2017. Concreet betreft dit de verwerking van de nieuwe Cao Gemeenten, die loopt tot en met 1 mei 2017, met een loonsverhoging van 3,4%. Daarnaast wordt een loonkostenontwikkeling voorzien van 1% voor de periode mei - december 2017. Hiermee is een bedrag van € 2,2 miljoen aan loonkosten gemoeid.

De Cao verhoging omvat een eerder afgesproken loonsverhoging van 0,74% op basis van het pensioenakkoord 2014. Deze middelen maken al onderdeel uit de huidige salarisraming. Daarnaast wordt, ter bekostiging van extra loonkosten in de Cao, rekening gehouden met de verlaging van de pensioenpremie in 2016. Dit onderdeel werkt kostenverlagend. Deze twee zaken omvatten samen een totaalbedrag van € 530.000 dat deels voorzien is en deels kostenverlagend werkt. Na aftrek van dit bedrag belopen de extra loonkosten € 1.670.000.

Voor de volledigheid merken we op, dat er bij de Cao van uitgegaan wordt, dat een deel van deze loonkosten gedekt kan worden uit de loonruimte van de afgelopen jaren. Op basis hiervan is bij het onderdeel technische wijzigingen een bedrag van € 450.000 als dekking opgenomen uit eerder hiervoor gereserveerde middelen (stelpost) vanuit het gemeentefonds.

Het is gebruikelijk om de verwachte loon- en prijsaanpassingen door te voeren en om ook de te verstrekken subsidiebudgetten te indexeren. Hiermee komen de budgetten op het benodigde prijspeil voor 2017.

Budgettaire ontwikkelingen

Budgettaire ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich min of meer autonoom voordoen en die niet nominaal van karakter zijn. We onderscheiden achtereenvolgens de areaalontwikkelingen, de min of meer autonome bijstellingen van de belastingen en de technische wijzigingen.

Areaalontwikkeling

De gemeentelijke begroting wordt jaarlijks bijgesteld voor zogenaamde areaalontwikkeling. Areaalontwikkeling duidt op een groei in parameters (volume) die er voor zorgt dat de gemeente de toegenomen kosten i.v.m. bevolkingsgroei, groei van het aantal woningen etc. kan opvangen. Feitelijk wordt deze areaalontwikkeling gefinancierd uit de extra OZB-opbrengsten i.v.m. de accresontwikkeling (toename waarde onroerend goed) en uit de bijstelling van het gemeentefonds i.v.m. de gewijzigde parameters. Aan areaalontwikkeling wordt rekening gehouden met een jaarlijkse stijging van 250 woningen en 300 inwoners. Voor het areaal op het onderhoud van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met een jaarlijkse toename van de beheerslasten van € 40.000 per jaar (cumulatief). Voor de jaren 2018 tot en met 2020 was deze eerder nog niet opgenomen in het meerjarenperspectief. In 2017 is sprake van een incidentele bijstelling van eerdere areaalberekeningen.

Jaarlijks stijgen de personele lasten, naast de loonaanpassing i.v.m. Cao-ontwikkelingen in verband met de jaarlijkse verhoging van periodieken. Daarnaast dient de organisatie mee te groeien met de stad om de noodzakelijke ontwikkelingen te kunnen kwantitatief en kwalitatief te kunnen ondersteunen. In de meerjarenbegroting wordt daarom jaarlijks rekening gehouden met een organisatie-groei/kwaliteitsimpuls van omgerekend 2 fte (inclusief overhead) voor het nieuw op te nemen begrotingsjaar (2020) in het meerjarenbeeld. Dit is een groei van minder dan een half procent per jaar. Voor de nieuwe jaarschijf 2020 is hiervoor een bedrag van € 180.000 opgenomen.

Technische wijzigingen

De eerder vanuit het gemeentefonds ontvangen bijstelling voor de loon- en prijsontwikkeling is geparkeerd op een stelpost en wordt ingezet ter dekking van de in het budgettair kader opgenomen nominale ontwikkelingen van de loonkosten.

Extra lasten i.v.m. invoering toeristenbelasting

Afgesproken is om de extra opbrengst i.v.m. de invoering van de toeristenbelasting in te zetten voor de verdere versterking van de toeristische en recreatieve aantrekkingskracht van Helmond. Hiervoor worden de middelen gereserveerd. In overleg met uw raad wordt hier nog een definitieve bestemming aan gegeven.

V= Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Budgettaire ontwikkelingen	2017	2018	2019	2020
Lasten				
Technische wijziging: Verlaging stelpost salariskosten	-450 V	-450 V	-450 V	-450 V
Extra lasten ivm invoering toeristenbelasting	100 N	100 N	100 N	100 N
Areaalontwikkeling organisatie				180 N
Areaalontwikkeling Fysiek domein	76 N	40 N	80 N	120 N
	-274 V	-310 V	-270 V	-50 V

Tarieven belastingen en heffingen

In het tarievenbeleid is het toepassen van inflatiecorrectie op de tarieven uitgangspunt. In de afgesproken systematiek worden de jaarlijkse bijstellingen afgeleid van consumentenprijsindex Centraal planbureau voor de statistiek. Bij de bepaling van het percentage over de Begroting 2017 wordt de prognose voor 2016 gecorrigeerd met het werkelijke percentage over 2015. Hiermee wordt de effecten van uiteindelijke afwijkingen alsnog structureel verdisconteerd in het percentage van het volgende jaar. Voor 2017 komt deze index per saldo uit op 1,05%. Uitgangspunt is dat dit percentage wordt toegepast op alle tarieven voor belastingen, heffingen en leges. In het geval dat bij heffingen en leges de opbrengsten hierdoor de kosten overstijgen worden vervolgens de opbrengsten en daarmee de tarieven overeenkomstig naar beneden bijgesteld. Als gevolg van de inflatoire aanpassingen wordt voor de OZB een hogere opbrengst verwacht van € 204.000.

Accresontwikkeling OZB

De verwachte stijging van de OZB opbrengsten als gevolg van de toegenomen waarde van de stad (meer OZB-objecten) bedraagt € 56.000 in 2017 oplopend naar € 329.000 in 2020. Dit is dus de extra verwachte OZB-opbrengst als gevolg van het toegenomen bouwvolume in de stad.

Oninbaarheid gemeentelijke belastingen

Evenals andere gemeenten in Nederland ziet ook Helmond bij de invordering van de gemeentelijke belastingen (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) dat steeds meer burgers en ondernemers laat of in het geheel niet betalen. Ieder jaar leidt dit bij de jaarrekening tot een noodzakelijke aanvullende storting in de voorziening oninbare debiteuren waarvoor in de Begroting geen middelen ter beschikking zijn gesteld. Omdat dit ieder jaar gebeurt is er sprake van een structureel knelpunt dat in de begroting structureel dient te worden opgelost om daarmee de begroting in evenwicht te houden. De storting aan de voorziening zal daarom vanaf 2017 structureel worden geraamd. Dit bedrag is meegenomen in de lijst van de onontkoombare knelpunten en verwerkt in het budgettaire beeld. Het is gebruikelijk en toegestaan om het verwachte percentage voor oninbaarheid mee te nemen bij het bepalen van de tarieven voor de gemeentelijke belastingen. Deze ruimte is er ook zonder dat daarmee de totale woonlastendruk met meer dan het inflatiepercentage stijgt.

Verhoging OZB binnen afspraken Coalitieakkoord

Er is binnen het Coalitieakkoord ruimte om de OZB extra te verhogen i.v.m. de lagere afvalstoffenheffing. De gemiddelde woonlasten stijgen hierdoor met maximaal het inflatiepercentage van 1,05%. De extra opbrengst hierdoor bedraagt € 0,8 mln structureel. In hoofdstuk 4 worden de verschillende modaliteiten m.b.t. de woonlasten uitgebreid toegelicht.

Invoering toeristenbelasting in 2017

Uw gemeenteraad heeft besloten om toeristenbelasting in Helmond in te voeren. De toeristenbelasting gaat per 1 januari 2017 in en levert een opbrengst op van € 0,1 mln structureel. Het betreft een belasting voor accommodaties die tegen betaling verblijfsmogelijkheden aanbieden aan (zakelijke) toeristen. Er gaat een tarief gelden van € 1,50 per persoon per nacht voor deze accommodaties. De opbrengsten worden gebruikt voor de verdere versterking van de toeristische en recreatieve aantrekkingskracht van Helmond. In overleg met uw raad zal de specifiekere invulling in de begroting worden vastgelegd.

De budgettaire ontwikkelingen op de belastingen laten aan de batenkant samenvattend het volgende beeld zien:

V= Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Belastingen	2017	2018	2019	2020
Baten:				
OZB index	204 V	204 V	204 V	204 V
Accresontwikkeling OZB	56 V	67 V	198 V	329 V
Meenemen oninbaarheid in tarieven OZB	175 V	175 V	175 V	175 V
Meenemen oninbaarheid in tarieven rioleringen	100 V	100 V	100 V	100 V
Meenemen oninbaarheid in tarieven afvalstoffenheffing	100 V	100 V	100 V	100 V
Verhoging OZB binnen afspraken Coalitieakkoord	800 V	800 V	800 V	800 V
Invoeren toeristenbelasting	100 V	100 V	100 V	100 V
Totaal baten	1.535 V	1.546 V	1.677 V	1.808 V

Ontwikkelingen gemeentefonds

In de ontwikkelingen op het gemeentefonds zijn de effecten vanuit de eerder gepubliceerde septembercirculaire 2015 vertaald. Het beeld wat uit deze circulaire ontstaat is voor de komende jaren nog positief, maar wordt in 2020 negatief. Het verloop van het gemeentefonds is erg wisselvallig waardoor het erg moeilijk is om goed hierop te kunnen sturen. In het beeld is de compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling opgenomen die bij de nominale ontwikkelingen feitelijk weer wordt ingezet.

Daarnaast wordt een eerste voorzichtige inschatting gemaakt van de te verwachten effecten vanuit de nog te publiceren meicirculaire 2016. De verwachting is dat hierin een extra compensatie zit voor de hogere loon- en prijsbijstelling vanuit met name de ontwikkelingen bij de rijksoverheid. Deze is ook nodig voor de verwachte nominale ontwikkeling over 2017. Daarnaast wordt het effect van de eerder uitgestelde 2e fase herijking van het gemeentefonds verwacht. Dit pakt voor Helmond naar verwachting nadelig uit, oplopend tot een verlaging van € 0,6 mln vanaf 2019. Dit is echter nog erg onzeker en zal pas definitief blijken na publicatie van de meicirculaire.

In de algemene uitkering zijn mutaties opgenomen die het rijk koppelt aan bepaalde taken. Deze hebben budgettair gezien geen gevolgen, doordat ze ingezet worden voor de desbetreffende taken. Daarnaast worden integratie- en decentralisatie-uitkeringen beschikbaar gesteld die, net als de algemene uitkering, vrij besteedbaar zijn. Conform de bestendige gedragslijn van de gemeente Helmond worden de taakmutaties verrekend met de betreffende beleidsterreinen.

Over de jaren 2017 tot en met 2020 wordt op basis van de september- en decembercirculaire 2015 een incidenteel voordeel voorzien van € 65.000 in 2017, € 32.000 in 2018, € 2.000 in 2019 en een nadeel van € 14.000 in 2020.

V= Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Structurele ontwikkelingen 2017-2020	2017	2018	2019	2020
Gemeentefonds				
Baten:				
Septembercirculaire 2015	65 V	32 V	2 V	-14 N
Loon- en prijscompensatie septembercirculaire 2015	1.600 V	1.600 V	1.600 V	1.600 V
Loon- en prijscompensatie meicirculaire 2016	500 V	500 V	500 V	500 V
Meicirculaire 2016: - 2e fase herijking	-200 N	-400 N	-600 N	-600 N
Taakmutatie: niet doorgaan Beeldende Kunst (AU)	-113 N	-113 N	-113 N	-113 N
Taakmutatie: Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw (AU)	53 V	64 V	76 V	82 V
Taakmutatie: wet Taaleis WWB/Participatiewet (AU)	31 V	31 V	31 V	31 V
Taakmutatie: WMO integratie-uitkering (DU)	223 V	223 V	223 V	223 V
Taakmutatie: mutatie MO t.o.v. meircirc 2015 (DU)	-11 N	-11 N	-11 N	-11 N
Taakmutatie: mutatie vrouwenopvang tov meircirc 2015 (DU)	3 V	3 V	3 V	3 V
Taakmutatie: Sociaal Domein: participatie	-16 N	-22 N	-24 N	-24 N
<i>Subtotaal baten</i>	<i>2.135 V</i>	<i>1.907 V</i>	<i>1.687 V</i>	<i>1.677 V</i>
Lasten				
Taakmutaties GF sept. circulaire	170 N	175 N	185 N	191 N
<i>Saldo ontwikkelingen GF (incl. opschalingskorting 2020)</i>	<i>1.965 V</i>	<i>1.732 V</i>	<i>1.502 V</i>	<i>1.486 V</i>

AU= mutaties volgend uit de Algemene Uitkering

DU= decentralisatie uitkering

Toelichting taakmutaties gemeentefonds

Niet doorgaan Beeldende Kunst

De eerder aangekondigde overheveling per 2017 van de decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving naar het gemeentefonds gaat niet door. Omdat de middelen nog niet zijn ingezet kan deze taakmutatie budgettair neutraal uitgevoerd worden. Dit leidt dus niet tot een korting op de beschikbare budgetten van kunst en cultuur.

Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw

Ter compensatie van de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel 'Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw' wordt de algemene uitkering opgehoogd. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt, met als gevolg een toename van de bijstandspopulatie.

Wet Taaleis WWB/Participatiewet

Vanaf 2016 ontvangen gemeenten een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortkomen uit de Wet Taaleis Participatiewet. Deze wet regelt dat bijstandsgerechtigden die onvoldoende de Nederlandse taal beheersen en daardoor worden belemmerd bij hun inschakeling op de arbeidsmarkt, de verplichting wordt opgelegd om de Nederlandse taal te leren.

WMO integratie-uitkering, MO en Vrouwenopvang

De mutaties op vrouwenopvang, WMO en maatschappelijke opvang zijn het gevolg van een actualisatie van de berekeningsmaatstaven die gebruikt worden voor de verdeling van de decentralisatie-uitkeringen over de gemeenten.

Mutatie Sociaal Domein - participatie

De budgetten voor het sociaal domein zijn in 2016 niet geactualiseerd. Dit gebeurt in de meicirculaire 2016, waardoor er nu geen mutaties zijn opgenomen. Wel is er een herberekening geweest van de verdeling van de middelen voor Participatie. Hierdoor ontvangt de gemeente Helmond een lagere bijdrage.

De volgende punten zijn nog van belang:

- De eerder aangekondigde opschaling die het rijk op basis van het regeerakkoord inboekt voor (minder) apparaatskosten als gevolg van de opschaling van het lokaal bestuur, loopt in 2020 verder op en leidt tot een extra korting van € 350.000 in dat jaar. Op basis van de huidige inzichten verwachten we deze op te kunnen vangen binnen de uitkering uit het gemeentefonds.
- In de tweede fase van de herverdeling van het gemeentefonds is de verdeling voor het subcluster VHROSV (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing) gedeeltelijk – voor 33% - ingevoerd. Er wordt een verdiepingsonderzoek uitgevoerd naar de kosten van gemeenten op dit taakgebied; de resultaten daarvan worden in de meicirculaire opgenomen. Naar verwachting leidt dit alsnog tot een bijstelling die oploopt tot € 600.000 structureel nadelig voor 2017 en latere jaren.
- Het belangrijkste ijkpunt voor de uitkering van het gemeentefonds is de meicirculaire. De gevolgen hiervan zijn ingeschat, maar nog niet bekend en kunnen bepalend zijn voor het uiteindelijke perspectief.
- Rijksbijdragen voor de drie Decentralisaties zijn sinds 2016 gebaseerd op objectieve verdelingen.

Onontkoombare knelpunten

Onontkoombare knelpunten zijn onvermijdelijke kosten die zich zeker voordoen en die niet via maatregelen op het betreffende terrein zijn te compenseren of te vermijden. De effecten van deze knelpunten worden daarom meegenomen in het financiële meerjarenperspectief.

In het meerjarenperspectief zijn zaken als 'structureel onontkoombaar' opgenomen op basis van het huidige beleid en de huidige werkelijkheid. Daarbij zijn knelpunten als structureel onontkoombaar meegenomen als:

- kosten (of minder opbrengsten) zich zeker voordoen, ook al stellen we er geen budget voor beschikbaar en zijn er hiervoor redelijkerwijs onvoldoende maatregelen mogelijk om dit te voorkomen;
- zaken juridisch afdwingbaar zijn en tot kosten leiden;
- zaken bestuurlijk zijn toegezegd waarop niet teruggekomen kan worden.

In de volgende tabel zijn de onontkoombare knelpunten opgenomen die in het budgettaire beeld zijn verwerkt. Deze worden vervolgens toegelicht.

Onontkoombare knelpunten

(bedragen x € 1.000)

NR.	I/S	Omschrijving	2017	2018	2019	2020
1	S	Vorbereiding Omgevingswet	150	PM	PM	PM
2	S	Recreatieve route Zuid-Oost Brabant	32	32	32	32
3	I	Dossier vluchtelingen	PM	PM	PM	PM
		Dekking: restantmiddelen Bed, bad en brood				
4	S	Cameratoezicht vanaf 2017	54	54	54	54
5	I	Plan van aanpak ondermijning criminaliteit Peelland	43	43		
6	S	Voortzetten bijdrage buurtbeheerders	75	75	75	75
		Dekking: deels uit buurtbudgetten	-33	-33	-33	-33
			42	42	42	42
7	S	Brainport Development Meerjarenfinanciering (bijdrage via MRE)	228	228	228	228
		Dekking: bestaande bijdrage aan MRE tbv BPD	-177	-177	-177	-177
			51	51	51	51
8	S	Brainport Development bijdrage aandeelhouders	491	491	491	491
		Dekking (bestaande bijdrage aan vroegere NV Rede)	-147	-147	-147	-147
			344	344	344	344
9	I	Brainport International Programme	66	66		
10	S	Jaarlijkse oninbaarheid belastingen en heffingen	375	375	375	375
		Dekking: opvangen binnen belastingtarieven				
Totaal onontkoombare knelpunten			1.157	1.007	898	898

1. Voorbereiding Omgevingswet

Met de nieuwe Omgevingswet eind 2018 wordt het uitgebreide stelsel van wet- en regelgeving in het domein van de fysieke leefomgeving ingrijpend herzien en vereenvoudigd. Voor 2017 wordt het noodzakelijk geacht een voorbereidingsbudget te reserveren. Dit is nodig om te kunnen anticiperen op en/of experimenteren met de Omgevingswet, voorinvesteringen te kunnen doen op het gebied van informatisering/automatisering, opleidingen te kunnen organiseren en nog nader in te vullen aspecten te kunnen financieren op basis van het implementatieplan. In 2018 zal naar verwachting vooral op het gebied van informatisering en automatisering fors geïnvesteerd moeten worden. De baten die de invoering van de Omgevingswet oplevert zullen vooral van maatschappelijke aard zijn. De budgettaire consequenties voor 2018 en verdere jaren komen eerst in de Programmabegroting 2018-2021 in beeld.

2. Recreatieve route Zuidoost Brabant

In 2014 is besloten een overeenkomst aan te gaan voor 2 jaar met een extern bureau inzake de coördinatie, het beheer en het onderhoud van de in Helmond aanwezige fiets-, wandel- en mtb-routenetwerken. Deze taken werden voorheen door het SRE uitgevoerd. Nu wordt voorgesteld om voor onbepaalde tijd een overeenkomst aan te gaan met hetzelfde bureau.

3. Dossier vluchtelingen

Het dossier vluchtelingen is momenteel zeer actueel. De thema's die met voorrang dienen te worden opgepakt zijn 1) noodopvang 2) huisvesting 3) integratie: taal en werk en 4) communicatie. Aan de hand van deze thema's wordt een integraal plan opgesteld, waarmee we voor de begroting in november meer inzicht kunnen geven in de benodigde extra inzet op dit dossier. Naast de middelen voor maatschappelijke begeleiding, die we kunnen inzetten, heeft de gemeente in het kader van de bed, bad & brood regeling inmiddels een vergoeding ad € 184.078 ontvangen via de algemene uitkering gemeentefonds (2015). De verwachting is dat wij ook in 2016 een vergoeding ontvangen via de algemene uitkering gemeentefonds (mei circulaire 2016). Deze middelen (2015) hebben wij deels ingezet ter bekostiging van de stichting Vluchteling Als Naaste. De resterende middelen zijn geoordeeld voor het dekken van kosten die voortvloeien uit de vluchtelingenproblematiek.

4. Cameratoezicht vanaf 2017

Er is geconstateerd dat de gemeente Helmond de afgelopen jaren voor een absoluut minimum bedrag de uitkijkdiensten e.d. van de RTR heeft kunnen betrekken. Vanaf 2016 moet Helmond echter het bedrag van € 61.700 betalen. Het bedrag over 2015 is betaald uit het beheerbudget. Voor 2016 en verder is het mogelijk om € 7.700 uit het beheerbudget van BOR op te nemen. Er resteert dan een extra onontkoombare last van structureel € 54.000.

5. Plan van aanpak onderneming criminaliteit Peelland

In 2015 is ingestemd met het project "Plan van aanpak ondermijning Peelland" waarin aandacht wordt gegeven aan de verdere uitwerking van aanpak ondermijnende criminaliteit. Vanaf de start van het project in februari 2016 draagt de gemeente Helmond voor de komende 3 jaar, naar rato van inwonersaantal, een bedrag van € 43.000 bij aan de kosten voor de projectleider ondermijnende criminaliteit in Peelland.

6. Buurtbeheerders

Sinds 2008 heeft de gemeente Helmond met vier woningbouwcorporaties een samenwerkingsverband Buurtbeheerders. Deze buurtbeheerders zijn actief in zes wijken en zijn van meerwaarde voor onze inwoners. Zij spreken mensen aan op hun gedrag in de openbare ruimte, zijn de oren en de ogen van de buurt, weten vaak veel van problematiek die speelt in een buurt/straat en zijn door de samenwerking met de corporaties de enige zichtbare schakel in de wijken die zowel in de private ruimte als in de openbare ruimte opereert. De samenwerking had een looptijd tot en met 2014. Het samenwerkingsverband is vervolgens tot en met 2016 telkens met een jaar verlengd. De bijdrage van de gemeente Helmond kent een structurele component (voor 2 wijken) en een incidentele component (voor 4 wijken). Voorgesteld wordt om de incidentele bijdrage van € 75.000 structureel in de Begroting op te nemen en deze voor een bedrag van € 33.000 te dekken uit het beschikbare budget voor buurtbudgetten.

7./8./9. Brainport

De Strategische Agenda van Helmond bevat verschillende programma's die een directe relatie hebben met de economische ontwikkeling van onze regio. De gemeente Helmond zet sterk in op samenwerking, positionering en economische versterking van Helmond en de regio. Onze economie houdt niet op bij gemeentegrenzen. Sterker: de Helmondse economie maakt deel uit van een open en regionale economie die internationaal georiënteerd is. Brainport Development is daarom voor Helmond een samenwerkingsverband van groot belang. Brainport Development is de economische ontwikkelorganisatie die samen met partners uit bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid werkt aan het versterken van Brainport regio Eindhoven. Brainport is inmiddels een bewezen formule: het kent een enorme economische dynamiek en behoort tot de snelst groeiende regio's in Nederland en Europa. De positie die onze regio nationaal en internationaal heeft, is echter niet vanzelfsprekend. De ontwikkelingen gaan snel en economische kracht en economische versterking vragen steeds om nieuwe impulsen. Voor de periode 2017-2020 heeft het bestuur van de stichting Brainport de deelnemers gevraagd om een nieuwe bijdrage voor de uitvoering voor het meerjarenprogramma. Helmond draagt bij aan de basisfinanciering van Brainport Development, zowel rechtstreeks (evenals Eindhoven, Best en Veldhoven) als via de Metropoolregio Eindhoven (als aandeelhouder). Het eerste voorstel gaat uit van voorzetting van de bijdrage van het MRE. Het aandeel van Helmond hierin bedraagt € 228.000, hetgeen een verhoging betekent van de bijdrage vanuit het MRE van € 51.144. Het tweede voorstel gaat uit van voorzetting van de rechtstreekse (aandeelhouders) bijdrage van € 491.000. Voor een bedrag van € 147.000 (voortkomend uit jaarlijkse bijdrage aan het vroegere NV Rede) is hiervoor structureel dekking aanwezig. Voor het restant wordt nu voorgesteld structureel middelen in de Begroting op te nemen en deze tot en met 2020 beschikbaar te stellen t.b.v. Brainport. Met het structureel reserveren van middelen wordt voorkomen dat over een aantal jaren wederom een fors financieel knelpunt dreigt te ontstaan als het nieuwe meerjarenprogramma wordt vastgesteld.

10. Oninbaarheid belastingen en heffingen

In Helmond wordt structureel een gedeelte van de gemeentelijke belastingen (m.n. OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing) door de burger en ondernemers geheel of gedeeltelijk niet betaald. Ieder jaar leidt dit bij de Jaarrekening tot een noodzakelijke aanvullende storting in de voorziening oninbare debiteuren. Uit benchmarkgegevens van de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen (LVLB) blijkt, dat dit percentage ook bij andere gemeenten schommelt rond de 1% van de gevorderde bedragen. De verwachting is dan ook, dat dit ook in de komende jaren het geval zal blijven. Feitelijk hebben we hier te maken met een structureel probleem dat ieder jaar incidenteel wordt opgelost in de Jaarrekening. Het voorstel is om dit structureel te ramen vanaf 2017 door ieder jaar € 375.000 te storten in de betreffende voorziening. De structurele lasten worden feitelijk gefinancierd door met oninbaarheid rekening te houden bij het vaststellen van de tarieven voor de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Dit is toegestaan en wordt door de meeste gemeenten ook zo meegenomen. Dit voorstel wordt verder financieel verwerkt bij het onderdeel woonlasten.

3.3 Wensen en ambities

In de Tussenbalans hebben we aangegeven dat er na een periode van bezuinigen weer enige ruimte ontstaat om te investeren. Basis daarvoor is gelegd in het Coalitieakkoord en in de strategische agenda die wij eerder dit jaar presenteerden. Zo investeren we extra in lokale netwerken, in Automotive en Food en in het centrum. En via het Sociaal Innovatief Fonds jagen we de transformatie van het sociaal domein verder aan. Deze investeringen zijn reeds opgenomen in de meerjarenbegroting.

De komende periode zullen er nog meer wensen en ambities op tafel liggen die financiële consequenties hebben en waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden. Dat is dus bovenop de onontkoombare knelpunten uit de vorige paragraaf. In de te maken afwegingen zijn het Coalitieakkoord en de strategische agenda belangrijke vertrekpunten. Bij de voorbereiding van de Programmabegroting 2017-2020 gaan we na welke wensen en ambities binnen de zes programma's van de strategische agenda passen en in hoeverre hiervoor extra middelen nodig zijn. Daarbij spreekt het voor zich dat we wensen en ambities alleen honoreren wanneer de middelen vrijgemaakt kunnen worden door herprioritering, besparingen of de realisatie van extra inkomsten.

Op enkele terreinen voorzien wij al op dit moment dat er bij de Programmabegroting een afweging nodig is over het al dan niet beschikbaar stellen van extra middelen. Onderstaand lijstje is ongetwijfeld nog geen uitputtend overzicht, maar gebaseerd op de kennis van nu:

- Mogelijke voortzetting van de starterslening en de duurzaamheidslening, om zo de woningmarkt in de koopsector te versterken en energiebesparende maatregelen te stimuleren. Uw raad heeft op deze punten een motie aangenomen bij de behandeling van het voorstel tot aanpassing van de sociale grondprijs. Plus activiteiten op het vlak van de volkshuisvesting en realisatie van duurzaamheidsambities (zoals verwoord in de Woonvisie 2016-2020).

- Activiteiten met betrekking tot internationale acquisitie en innovatiebevordering. Creëren van extra werkgelegenheid. Mogelijk wordt er een impulsprogramma opgesteld.
- Subsiëren van evenementen. Het budget daarvoor is eerder gekort. Inmiddels blijkt het aantal aanvragen toe te nemen, vooral door de komst van een aantal nieuwe initiatieven die goed passen binnen de doelstellingen van het evenementenbeleid. Het College zal met organisatoren onderzoeken of er door samenwerking nog sterkere evenementen kunnen ontstaan en waardoor bovendien efficiënter met beschikbare middelen wordt omgegaan.
- Dekking van een meerjarig nadelig resultaat van de parkeerexploitatie. De parkeerinkomsten van het straat- en garage parkeren zijn in 2015 met zo'n 1,2% gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar. In de parkeerexploitatie zijn bovendien kosten meegenomen waarvan in het verleden bepaald is dat deze gedekt worden uit het betaald parkeren. Besluitvorming heeft hierover echter nog niet plaatsgevonden. Het betreft de parkeergarage de Veste (€ 90.000) en het parkeerterrein Cacaofabriek (€ 38.000). Daarnaast is in de Programmabegroting 2016-2019 besloten om ook de structurele lasten (€ 25.000) van Gepast Parkeren op te vangen binnen de parkeerexploitatie. Voor het doorvoeren van gepast parkeren, waar inhoudelijk overeenstemming over is, is binnen de exploitatie geen ruimte. Ook zullen vanaf 2018 de jaarlijkse beheerlasten van de (gratis) fietsenstalling Station (€ 290.000) ten laste komen van de parkeerexploitatie. We zijn in gesprek met de NS over de financiering en het beheer, waarbij de structurele lasten ten opzichte van de huidige situatie fors verminderen. Maar ook hier voorzien we een nadelig effect op de parkeerexploitatie. Om de exploitatie weer op het gewenste positieve saldo te laten uitkomen zijn er dus alternatieve voorstellen nodig (meer betaald parkeren, verhoging tarieven, andere dekking).

Bij de bespreking van voorliggende Voorjaarsnota met uw Raad passeren wellicht nog meer wensen en ambities de revue, evenals bij de voorbereiding op de Programmabegroting 2017.

3.4 Uitvoeringskosten nieuwe taken sociaal domein

De integratie-uitkering voor het sociaal domein, onderdelen jeugd en WMO, is zowel bedoeld voor de programmakosten van desbetreffende beleidsterreinen, als voor de uitvoeringskosten die dit met zich meebrengt. Om de omvang van de uitvoeringskosten te bepalen, worden deze veelal uitgedrukt in een percentage van de totale integratie-uitkering. Landelijk wordt hierbij gemiddeld een percentage van 10% gehanteerd. Dit is gebaseerd op de eerste ervaringscijfers over 2015. Voor de komende jaren is het voorstel om ook op de Helmondse budgetten 10% te bestemmen voor de uitvoeringskosten (directe uitvoeringskosten en bijbehorende overhead). Dit schept duidelijkheid en biedt een kader waarbinnen de uitvoeringskosten zich dienen te bewegen in plaats van dat deze ieder jaar separaat ten laste van de programmabudgetten worden gebracht. Indien op termijn blijkt dat de feitelijke uitvoeringskosten significant afwijken van dit percentage, kan een bijstelling volgen.

Dit voorstel betekent feitelijk dat de voor de uitvoering benodigde formatie (incl. ondersteunende functies) wordt toegevoegd aan de gemeentelijke formatie en dat de aan deze formatie gerelateerde kosten worden toegevoegd aan de organisatiebudgetten. Op dit ogenblik is deze formatie er niet en wordt deze volledig ingehuurd en vervolgens weer ten laste gebracht van de programmabudgetten van € 53 mln. Dit geeft een opwaartse druk op de inhuur waar een ophoging van de eigen formatie voor deze nieuwe taken logischer is. Het gaat hier om een bedrag van structureel € 5,3 mln (10% van € 53 mln beschikbaar voor uitvoering nieuwe taken WMO en Jeugd).

Uit eerste voorzichtige berekeningen blijkt dat de uitvoering van deze nieuwe taken ook binnen deze 10% kan worden uitgevoerd. De komende jaren zal dit goed moeten worden gemonitord omdat de ontwikkeling van deze kosten zich nog moet uitkristalliseren en omdat er de komende jaren ook nog sprake zal zijn van transformatiekosten. Ook moet blijken of de hiervoor benodigde ambtelijke inzet voldoende is om aan de zorgvraag vanuit de stad te kunnen voldoen. Het “uitzuiveren” van de uitvoeringskosten krijgt in de Programmabegroting 2017-2020 zijn beslag en wordt daar verder toegelicht.

De transformatie van het sociaal domein vraagt de komende jaren om een extra inzet van mensen en middelen. Indien mogelijk, maken we gebruik van de eventuele ruimte binnen de 10%-regeling. Verder stellen we voor om voor de jaren 2017 tot en met 2019 maximaal € 1 miljoen per jaar in te zetten voor de transformatie vanuit de reserves achtervang WMO en achtervang Jeugd. Om hiermee een start te kunnen maken in 2016 stellen we voor om € 500.000 maximaal hiervoor in te zetten vanuit deze reserves. Dit zal in de Eerste Berap 2016 aan uw raad worden voorgelegd.

3.5 Ontwikkelingen binnen Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Algemeen

In deze paragraaf informeren wij u over de voornaamste implicaties uit het Wijzigingsbesluit Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV): het verslaggevingskader voor gemeenten dat op 5 maart 2016 is genomen. De wijzigingen uit dit besluit zijn van toepassing op de voorbereidingen van het begrotingsjaar 2017. Dat betekent dat de Begroting 2017 en de meerjarenraming in overeenstemming moeten zijn met de bepalingen uit dit wijzigingsbesluit.

Wijzigingen

De voorgestelde wijzigingen van het BBV hebben als rode draad het versterken van de horizontale sturing door de gemeenteraad. De wijzigingen richten zich op:

1. uniforme taakvelden: betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid;
2. sturen op de effecten van beleid;
3. meer zicht op de bijdrage van verbonden partijen aan het beleid;
4. beter inzicht in de overheadkosten en eenvoudiger wijze van toerekening van kosten en rentelasten;
5. het activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut;
6. neter inzicht in het EMU-saldo;
7. vennootschapsbelasting en grondexploitaties.

Toelichting

Ad 1. Uniforme taakvelden

Voorgeschreven wordt dat het college van burgemeester en wethouders de ramingen en realisatiecijfers in het kader van de begrotingsuitvoering (de uitvoeringsinformatie) opstelt aan de hand van bij ministeriële regeling vast te stellen taakvelden. Een taakveld is een eenheid waarnaar de programma's kunnen worden onderverdeeld. Aan de afzonderlijke taakvelden worden vervolgens de bijbehorende baten en lasten toegerekend.

Dat betekent dat er bij het opstellen van de begroting respectievelijk de jaarrekening een totaaloverzicht is met geraamde of gerealiseerde baten en lasten per taakveld en het verdelingsprincipe op basis waarvan de taakvelden over de programma's zijn verdeeld. Dit is feitelijk een nieuwe dimensie (naast programma's en daarbinnen producten). Wij zijn voornemens het overzicht van taakvelden als een bijlage in de Programmabegroting 2017 op te nemen.

Ad 2. Sturen op effecten beleid

Om te bewerkstelligen dat de resultaten van de beleidsmatige inspanningen van een gemeente meer inzichtelijk worden en een grotere rol in de begrotings- en verantwoordingscyclus kunnen spelen, wordt voorgeschreven dat het programmaplan per programma – naast de doelstelling en de beoogde maatschappelijke effecten – ook beleidsindicatoren bevat die voor de beleidsdoelstelling relevant zijn.

Een werkgroep onder leiding van de VNG en KING heeft een basisset van indicatoren voor gemeenten ontwikkeld. De beleidsindicatoren die ten minste worden gehanteerd, worden bij ministeriële regeling vastgesteld. Het staat de gemeente vrij om naast de voorgeschreven indicatoren uit de basisset eigen indicatoren, toegesneden op de eigen situatie, toe te voegen.

Ad 3. Meer zicht bijdrage verbonden partijen

Om te kunnen verantwoorden hoe verbonden partijen bijdragen aan de realisatie van de doelstelling van de programma's is het niet alleen noodzakelijk inzicht te hebben in hun beleidsmatige prestaties, maar ook in hun financiële positie. Vaak is wel bekend hoeveel wordt bijgedragen aan het budget dat verbonden partijen ter beschikking staat, maar ontbreekt het zicht op de financiële stabiliteit van de verbonden partijen en de mate waarin ze bijdragen aan de output of de beoogde maatschappelijke doelen. In het Wijzigingsbesluit BBV zijn hiertoe aanvullende bepalingen opgenomen. Ook in de paragraaf Verbonden partijen wordt een nadere verbijzondering van de verbonden partijen gevraagd alsook een toelichting op het risicoprofiel van de verbonden partijen.

Ad 4. Beter inzicht in overheadkosten

Om meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's hoeven dan alleen de kosten te worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Wij onderzoeken nog op welke wijze we deze wijziging zullen verwerken omdat hiermee het overzicht op de integrale kosten per programma verdwijnt.

Ad 5. Het activeren van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

Om te bewerkstelligen dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven die er profijt van hebben, wordt thans de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken. Met ingang van het begrotingsjaar 2017 worden alle investeringen, zowel met economisch als met maatschappelijk nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven.

Ad 6. Beter inzicht in het EMU-saldo

Met het oog op een betere raming en beheersing van het EMU-saldo wordt voorgeschreven dat bij de uiteenzetting van de financiële positie een geprognosticeerde balans wordt opgenomen alsook de berekening van het EMU-saldo. Daarnaast wordt de geprognosticeerde balans in de meerjarenraming opgenomen en wordt in de toelichting op de meerjarenraming ingegaan op de ontwikkeling van het EMU-saldo.

Ad 7. Vennootschapsbelasting en grondexploitaties

Door de inwerkingtreding van de Wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht (Vpb-plicht) overheidsondernemingen worden overheidslichamen met ingang van het eerste boekjaar dat aanvangt op of na 1 januari 2016 Vpb-plichtig over hun (winstgevende) ondernemersactiviteiten. Doel van deze wet is het scheppen van een gelijk speelveld tussen overheidsondernemingen en private ondernemingen.

De discussie over ondernemerschap in het kader van de Vpb-plicht leidt ook opnieuw tot discussie over de afbakening tussen 'Niet in exploitatie genomen bouwgronden' (NIEGG) en 'Bouwgrond in exploitatie' (BIE). De in het BBV geregelde tussencategorie van de NIEGG die op de balans moeten worden opgenomen is niet langer passend en wordt opgeheven. Gezien het belang van een juiste waardering en inzicht in de ontwikkeling van de waarde van de BIE, worden de verslagleggingregels aangescherpt. De notitie grondexploitatie van de commissie BBV is hierop aangepast en treedt in werking met ingang van het begrotingsjaar 2016. Het mogelijke effect hiervan is meegenomen in de paragraaf risico's.

Vervolg

Op het moment van het uitbrengen van deze Voorjaarnota zijn de implicaties van het Wijzigingsbesluit BBV niet volledig bekend doordat op enkele onderdelen nog Ministeriële regelingen vastgesteld moeten worden. Daarnaast komt de Commissie BBV nog met een tweetal notities die invulling geven aan de verwerking van rente en overhead in de Begroting, administratie en Jaarrekening.

In het proces van de begrotingsbehandeling 2017 informeren wij u preciezer over de impact van deze wijzigingen op de Programmabegroting 2017 en de meerjarenbegroting 2017-2020.

4. Overige ontwikkelingen, aandachtspunten en budgettaire ontwikkelingen

In dit hoofdstuk gaan wij in op een aantal andere onderwerpen dat van belang is voor het opstellen van de Programmabegroting 2017-2020. Dit betreft in de eerste plaats de stand van zaken met betrekking tot de organisatieontwikkeling. Daarnaast wordt de stand van zaken geschetst bij de invulling van de in de Programmabegroting 2015-2018 opgenomen bezuinigingstaakstelling van ruim € 10 mln. Tot slot wordt ingegaan op een aantal mogelijkheden en tentatieve oplossingsrichtingen voor de bestaande budgettaire opgaven en voor het kunnen financieren van mogelijke beleidsmatige wensen.

4.1 Organisatieontwikkeling

De gemeente Helmond kende in de laatste decennia een periode die zich kenmerkte door groei en ontwikkeling, vooral in het fysieke domein. Daar is destijds de organisatie ook op ingericht. Inmiddels is de (fysieke) groei getemperd, met name ingegeven door de economische crisis van de laatste jaren. Deze crisis heeft bovendien een financiële druk op de gemeente gelegd die zich voor een deel ook vertaalt naar de gemeentelijke organisatie.

Onze (lokale) samenleving verandert voortdurend. Deze veranderingen gaan steeds sneller. Verschillende ontwikkelingen vragen van ons om 'mee te veranderen'. Dat is geen keuze maar noodzaak. Relevante ontwikkelingen zijn onder andere: het vormgeven aan de strategische agenda van Helmond 2016-2020, de drie decentralisaties, de aanstaande invoering van de omgevingswet, de online samenleving, big data, het tegengaan van bureaucratie en de veranderende rol van de lokale democratie (co-creatie).

In 2015 en 2016 zijn deze ontwikkelingen met een groot deel van de organisatie geanalyseerd onder begeleiding van het Veranderteam. Dit heeft geleid tot veranderingen in de structuur, de gewenste managementstijl en het reorganiseren van de stafafdelingen. Daarnaast is begonnen met het verder op orde brengen van de basis om aan de gewijzigde informatiebehoeften tegemoet te kunnen komen. Dit proces heeft voor het grootste gedeelte in 2015 plaatsgevonden en wordt dit jaar afgerond.

In 2017 is het zaak om op een organische wijze en conform de gemaakte afspraken met het georganiseerd overleg verder vorm te geven aan de organisatieverandering. Concreet betekent dit dat de nieuwe afdelingen aan de slag gaan met het concretiseren van de nieuwe managementstijl, het effectiever en efficiënter inrichten van werkprocessen, het organiseren van de samenwerking met andere organisaties in de keten en het toegroeien naar een organisatiecultuur van meer zelfsturing en taakverantwoordelijkheid.

Naast deze zogenaamde bouwopdrachten van de afdelingen wordt in 2017 onder andere ook ingezet op management development, opleiding & training van medewerkers, dienstverlening en de uitvoering van de strategische programma's. Het spreekt voor zich dat deze structuur- en cultuurverandering geen doel op zich zijn. Deze veranderingen moeten uiteindelijk een antwoord geven op het gestelde bezuinigingsdoel en geven op de maatschappelijke ontwikkelingen waar de gemeente voor staat.

4.2 Bezuinigingsopgave op organisatie

Met de hiervoor geschetste doorontwikkeling van de organisatie wordt tevens de mogelijkheid gevonden om invulling te geven aan de op de organisatie gelegde bezuinigingstaakstelling van structureel zo'n € 4,9 mln. Vanuit de bezuinigingstaakstelling uit 2014 van € 10 mln is een taakstelling van structureel € 3 mln vanaf 2017 opgelegd aan de organisatie. De taakstelling voor de organisatie is inmiddels opgelopen tot € 4,9 mln doordat er in de Programmabegroting 2016-2019 taakstellingen voor de organisatie (oplopend tot € 0,66 mln) zijn bijgekomen als gevolg van tekorten bij de WABO leges en reisdocumenten. Tot slot heeft de ontvlechting van de afdeling Werk & Inkomen naar het Werkbedrijf ook nog gezorgd voor een additionele opgave voor organisatie van € 1,2 mln doordat het aantal ondersteunende medewerkers dat mee gaat naar het Werkbedrijf lager is dan vanuit de voormalige afdeling Werk & Inkomen werd gefinancierd (via overheadtoerekening). De bezuinigingsopgave voor de organisatie bedraagt daarmee structureel zo'n € 4,9 mln. Een flink deel hiervan zal via een reductie van de formatie worden ingevuld. Zie onderstaande tabel.

Opgaven organisatie meerjarig					(bedragen x 1mln)	
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A bestaande taakstelling organisatie						
- Taakstelling 3 mln		3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
B Problematiek Voorjaarsnota 2015						
- WABO leges	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36
- Reisdocumenten			0,23	0,30	0,30	0,30
C Ontvlechting W&I						
- 12 fte's van 22,4 overhead		1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
Totaal opgaven	0,36	4,56	4,79	4,86	4,86	4,86

Dit bedrag wordt meegenomen in de doorontwikkeling van de organisatie, die deels bestaat uit een reorganisatie en deels uit een organische doorontwikkeling. Om deze bezuiniging mogelijk te maken worden zo veel mogelijk bestaande organisatiebudgetten ingezet en is in 2016 door de raad incidenteel € 4 mln beschikbaar gesteld. Omdat de consequenties van de door te voeren organisatieontwikkeling in termen van mobiliteitskosten en dergelijke nog niet bekend zijn kan een aanvullend bedrag hiervoor wellicht nodig zijn, voor zover dit niet uit de bestaande budgetten voor de organisatie of de organisatieontwikkeling te financieren valt. In de Programmabegroting 2017-2020 wordt hierover meer duidelijkheid gegeven.

4.3 Stand van zaken bezuinigingen

In de Programmabegroting 2015-2018 is een forse bezuinigingstaakstelling verwerkt oplopend tot ruim € 10 mln vanaf 2017. In de Programmabegroting 2016-2019 zijn hier feitelijk een paar maatregelen aan toegevoegd om het budgettaire beeld voor 2016 en verdere jaren sluitend te krijgen. In deze paragraaf wordt de stand van zaken geschetst op de nog niet (volledig) met maatregelen belegde taakstellingen of bij de maatregelen waarbij bijzonderheden te melden zijn

Bezuinigingsvoorstellen				
	2016	2017	2018	2019
Programma 1 Veiligheid en handhaving	100.000	200.000	300.000	300.000
Bijdrage veiligheidsregio	100.000	200.000	300.000	300.000
Programma 3 Zorg en Welzijn	1.215.000	1.339.000	1.339.000	1.339.000
Accommodatiebeleid	500.000	500.000	500.000	500.000
Besparingsverlies accommodatiebeleid	-250.000	-	-	-
Wmo individuele voorzieningen	215.000	89.000	89.000	89.000
Reëel ramen Wmo	500.000	500.000	500.000	500.000
GGD	50.000	50.000	50.000	50.000
Zorgboog	100.000	100.000	100.000	100.000
Algemeen Maatschappelijk Werk	50.000	50.000	50.000	50.000
Mantelzorg	50.000	50.000	50.000	50.000
Programma 4 Jeugd en onderwijs	552.000	587.000	587.000	587.000
Speeltoestellen	35.000	70.000	70.000	70.000
Leerlingenvervoer	50.000	50.000	50.000	50.000
Peuterspeelzaalwerk/VVE waarvan € 417.500 gemeentebudget	65.000	65.000	65.000	65.000
Leges kinderopvang/peuter-speelzaalwerk/ gastouderopvang	27.000	27.000	27.000	27.000
Schrappen restant budget onderhoud scholen	345.000	345.000	345.000	345.000
Budget Voortgezet Onderwijs	30.000	30.000	30.000	30.000
Programma 5 Cultuur	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal bezuinigingen programma 5	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Besparingsverlies cultuur	-450.000	-250.000	-100.000	-
Programma 6 Sport en recreatie	30.000	110.000	110.000	110.000
Beheer sportvelden		80.000	80.000	80.000
Sport – klein onderhoud sportaccommodaties	30.000	30.000	30.000	30.000

Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid	87.000	87.000	87.000	87.000
Algemeen budget Economie t.b.v. acquisitie en promotie	7.000	7.000	7.000	7.000
Innovatief vermogen bedrijfsleven	80.000	80.000	80.000	80.000
Programma 8 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	71.000	71.000	71.000	71.000
Verhogen leges bouwinitiatieven en bestemmingsplannen	21.000	21.000	21.000	21.000
Externe planontwikkeling	50.000	50.000	50.000	50.000
Programma 9 Stedelijke vernieuwing & programma 11 Openbare ruimte: Centrum	100.000	100.000	100.000	100.000
Onderhoud en beheer centrum	100.000	100.000	100.000	100.000
Programma 11 Openbare ruimte en natuurbescherming	613.000	1.413.000	1.413.000	1.413.000
Wegenonderhoud	360.000	360.000	360.000	360.000
Landwegen	20.000	20.000	20.000	20.000
Openbare verlichting	75.000	75.000	75.000	75.000
Wegen reiniging		100.000	100.000	100.000
Mobiel toilet havenplein	10.000	10.000	10.000	10.000
Afschaffen muntgeld parkeren	48.000	48.000	48.000	48.000
Bewegwijzering	30.000	30.000	30.000	30.000
Hermarkering	20.000	20.000	20.000	20.000
Openbaar groen		200.000	200.000	200.000
Bosonderhoud	50.000	50.000	50.000	50.000
Structureel verlagen onderhoudsniveau openbare ruimte		500.000	500.000	500.000
Programma 12 Milieu	1.300.000	1.300.000	1.300.000	1.300.000
Uitruil OZB inzake afval (verlaging 2014)	450.000	450.000	450.000	450.000
Uitruil OZB riolering	400.000	400.000	400.000	400.000
Uitruil OZB riolering extra	450.000	450.000	450.000	450.000
Programma 13 Bestuur en organisatie	444.000	3.483.000	3.486.000	3.486.000
Onderhoud gemeentelijk vastgoed	200.000	200.000	200.000	200.000
Samenwerking Regionaal Historisch Centrum Eindhoven	144.000	183.000	186.000	186.000
Bijdrage Metropool regio Eindhoven	100.000	100.000	100.000	100.000
Bezuinigingen op organisatie		3.000.000	3.000.000	3.000.000
Overig	435.000	507.500	580.000	580.000
Verlagen investeringsniveau IVP	145.000	217.500	290.000	290.000
Verlagen investeringsniveau strategische investeringen	290.000	290.000	290.000	290.000
Totaal voorstellen	5.497.000	9.947.500	10.273.000	10.373.000

In de vorige Programmabegroting 2016-2019 zijn extra maatregelen getroffen om het budgettaire beeld sluitend te maken. Deze maatregelen zijn in onderstaande tabel weergegeven. Ook hierop wordt de voortgang – voor zover nog niet belegd – toegelicht.

Tabel: extra maatregelen PB 2016-2019

V= Voordelig, N = Nadelig
(bedragen x € 1.000)

Oplossingen/maatregelen	2016	2017	2018	2019	2020
Oplossingen/ maatregelen					
Verlagen budget onvoorzien	800 V	800 V	800 V	800 V	800 V
Herijking kosten- en financieringstructuur	300 V	299 V	335 V	282 V	282 V
Kasschuif 2016-2017	-500 N	500 V			
<i>Saldo oplossingen/maatregelen</i>	600 V	1.599 V	1.135 V	1.082 V	1.082 V
Extra maatregelen tlv organisatie					
Maatregelen i.v.m. Wabo-leges	330 V	440 V	440 V	440 V	440 V
Maatregelen i.v.m. rijbewijzen			230 V	297 V	297 V
<i>Saldo extra maatregelen organisatie</i>	330 V	440 V	670 V	737	737
Totaal oplossingen/maatregelen	930 V	2.039 V	1.805 V	1.819 V	1.819 V

Toelichting:

Cultuur

Bij de bezuiniging op het culturele veld is in de Programmabegroting 2016-2019 een zogeheten “besparingsverlies” opgenomen, waarbij de oorspronkelijke bezuiniging van € 1 mln vanaf 2016 is getemporiseerd, en het volledige structurele bedrag per 2019 gerealiseerd dient te zijn. Op basis van de huidige inzichten wordt de bijgestelde taakstelling voor 2016 gerealiseerd, maar is de invulling voor de jaren daarna nog niet volledig gerealiseerd. Samen met de culturele instellingen wordt gekeken naar de verdere invulling. De uitkomsten hiervan worden verwerkt in de Programmabegroting 2017-2020.

Organisatie

Zie de eerder gepresenteerde voortgang over de organisatieontwikkeling en de bezuinigingsopgave op de organisatie.

4.4 Belastingen (o.a. woonlastendruk)

Een belangrijk uitgangspunt is een gelijkblijvende lastendruk tijdens deze bestuursperiode. Wij houden vast aan het uitgangspunt uit het Coalitieakkoord: de gemeentelijke lastendruk (OZB, riool- en afvalstoffenheffing) voor de inwoners gaat in zijn totaliteit – exclusief de inflatiecorrectie – in deze bestuursperiode niet omhoog. Voor het jaar 2017 is het percentage voor de inflatiecorrectie voor gemeentelijke belastingen vastgesteld op 1,05%.

In de onderstaande berekeningen is rekening gehouden met een aantal ontwikkelingen:

- bij de afvalstoffenheffing is de daling van de lasten in verband met het aflopen van restafval-contracten vanaf 2017 ingecalculleerd;
- tevens is een voordeel ingecalculleerd voor de afvalstoffenheffing door andere wijze van inzameling van plastic, metaal en drankkartons;
- in de bepaling van de tarieven is rekening gehouden met een bedrag voor oninbare vorderingen op deze heffingen, dit op grond van ervaringscijfers;
- voor de totale gemiddelde woonlasten geldt een inflatiecorrectie van 1,05%;
- voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing mogen de opbrengsten de geraamde kosten niet te boven gaan; reden waarom er geen inflatiecorrectie wordt toegepast.

De woonlasten kunnen worden bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker van een woning (meestal de huurder), maar ook vanuit dat van de eigenaar van dat pand. In onderstaande tabellen wordt een aantal varianten voor aanpassing van de tarieven geschetst, die blijven binnen de afspraak van het coalitieakkoord dat de totale woonlasten jaarlijks met niet meer dan het inflatiepercentage stijgen. Deze kunnen – al naar gelang de te maken keuze – ook minder budgettaire middelen opleveren die het budgettair daarmee beïnvloeden. In het in deze Voorjaarsnota opgenomen budgettaire beeld is uitgegaan van de variant uit de tabellen die groen gearceerd is (**).

Belastingen die tot woonlasten voor gebruikers leiden (in €)

Jaar	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2016	225,96	220,44	446,40	1,75%
2017*	223,80	197,04	420,84	-5,73%
2017**	225,96	198,96	424,92	-4,81%

* de woonlasten van 2016 naar 2017 stijgen voor iedere heffing met niet meer dan de inflatiecorrectie

** de structurele kosten voor oninbaar zijn naast de inflatiecorrectie in de tarieven verdisconteerd.

Als er sprake is van een woning waarvan de eigenaar ook gebruik maakt, betaalt deze ook Onroerend-zaakbelasting (OZB).

Tabel: Belastingen die tot woonlasten voor eigenaren/gebruikers leiden (in €).

Jaar	OZB	Rioolheffing	Afvalstoffen-heffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2016	296,00	225,96	220,44	742,40	1,67%
2017*	299,00	223,80	197,04	719,84	-3,13%
2017**	302,00	225,96	198,96	726,92	-2,09%
2017***	317,00	225,96	198,96	742,40	0,00%
2017****	325,00	225,96	198,96	749,92	1,01%

* de woonlasten van 2016 naar 2017 stijgen voor iedere heffing met niet meer dan de inflatiecorrectie.

** de structurele kosten voor oninbaar zijn in de tarieven verwerkt. De OZB stijgt door de doorbelasting van de kosten voor oninbaar en de inflatiecorrectie met ongeveer 2%. De rioolheffing blijft gelijk, terwijl de afvalstoffenheffing een daling laat zien, met name door de afloop van het contract mbt het restafval.

*** de totale woonlasten van 2016 naar 2017 blijven gemiddeld gelijk. Hierin zitten ook de kosten voor oninbaar in de diverse heffingen verdisconteerd. Het voordeel op met name de afvalstoffenheffing wordt verrekend met een stijging van de OZB, die daardoor met bijna 7% stijgt. Het budgettaire voordeel dat hieruit voortvloeit bedraagt ongeveer € 550.000 ten opzichte van de vorige variant.

**** de gemiddelde totale woonlasten van 2016 naar 2017 stijgt met het percentage van de inflatiecorrectie. Het voordeel op met name de afvalstoffenheffing wordt verrekend met een stijging van de OZB, die daardoor met 9,8% stijgt. Het budgettaire voordeel dat hieruit voortvloeit bedraagt ongeveer € 800.000 ten opzichte van variant 2.

Het verder verhogen van de OZB-tarieven is binnen de coalitieafspraken mogelijk doordat de kosten voor het verwerken van afval omlaag zijn gegaan. Met deze uitruil binnen de totale woonlasten is een extra opbrengst meegenomen van € 0,8 mln (vierde variant) in het budgettaire beeld in deze Voorjaarsnota.

4.5 Overige budgettaire aandachtspunten

Verwacht rekeningresultaat 2015

De Jaarrekening 2015 sluit naar verwachting met een positief resultaat over 2015. Na resultaatbestemming – waarover u als raad beslist – blijven er naar verwachting nog middelen over om eventuele incidentele wensen of knelpunten in de Programmabegroting 2017-2020 te kunnen oplossen. Dit voor zover ons weerstandsvermogen van voldoende omvang is om de door de gemeente te lopen risico's te kunnen opvangen. Het rekeningresultaat en de bestemming hiervan wordt toegelicht in de Jaarrekening en loopt mee in het Jaarrekeningproces.

Nieuw paviljoen Speeltuin Helmond West

Op 5 november 2015 heeft uw raad in een motie verzocht om, op basis van een businesscase voor het nieuwe paviljoen Speeltuin Helmond West, bij deze Voorjaarsnota een voorstel te doen voor een bijdrage aan dit mooie initiatief. We zijn in gesprek met het speeltuinbestuur over een bouwplan dat functioneel voldoet, en tevens voldoet aan duurzaamheidsdoelstellingen. De gemeentelijke bijdrage heeft geen gevolgen voor de voorgestelde investeringen in de Voorjaarsnota aangezien de bijdrage kan worden gedekt uit het krediet voor de Kasteelherenlaan. De herpositionering van het nieuwe paviljoen is immers nodig als gevolg van de realisatie van deze weg. Een bijdrage uit dit krediet heeft ook geen gevolgen voor de realisatie van de Kasteelherenlaan. Het speeltuinbestuur is bezig met het genereren van een eigen financiële inbreng, incl. sponsoropbrengsten. Voor de bijdrage voor de realisatie van het nieuwe paviljoen/ duurzaamheidscentrum wordt een afzonderlijk voorstel aan uw raad voorgelegd.

Startende ondernemers in oude Bieb

Tijdens de meest recente begrotingsbehandeling in de gemeenteraad is de motie “startende ondernemers in oude Bieb” aangenomen. Kern van de motie is de opdracht aan het college de stad uit te dagen met concrete ideeën te komen voor de invulling van de oude Bieb. Dit met als doel de leegstand te bestrijden en daarmee het centrum aantrekkelijker te maken. Ter uitvoering daarvan zijn wij bezig met de voorbereiding van een tenderprocedure. Middels deze procedure wordt een uitvraag gedaan om plannen in te dienen voor de invulling van het pand van de oude bibliotheek aan de Markt, zowel voor huur als koop.

Knelpunten begrotingsuitvoering 2016

In de voorliggende Voorjaarsnota wordt ingegaan op de inhoudelijke en budgettaire ontwikkelingen ter voorbereiding op de Programmabegroting 2017-2020. Om een integraal beeld te kunnen geven van de knelpunten en afwegingen ook voor het huidige jaar worden deze hier kort aan de orde gesteld. De budgettaire verwerking hiervan vindt in de eerste Berap 2016 plaats uit de incidentele ruimte op de kapitaallasten in 2016.

- *Fietspad Sjef de Kimpepad*

Het fietspad “Sjef de Kimpepad” dat de wijken Helmond-Oost en Rijpelberg verbindt, staat de laatste maanden negatief in de belangstelling. Op korte termijn moet met een aantal fysieke maatregelen de sociale veiligheid op en rondom het fiets- en wandelpad verbeteren en op die manier zal het risico op nieuwe incidenten verminderd worden. Een van de gewenste aanvullende maatregelen is het verbeteren van de straatverlichting langs het fietspad. De kosten hiervan bedragen € 41.000.

- ***Aanvalsplan Veiligheid***

De gemeenteraad is onlangs op de hoogte gebracht van de criminaliteitscijfers van Helmond. Hierbij is een aanvalsplan aangekondigd om de achterblijvende vooruitgang op dit gebied aan te pakken. Kern van het aanvalsplan is dat een betere informatievoorziening en -deling en samenwerking met diverse partners aan de basis liggen van meer veiligheid en daarmee een betere leefbaarheid in de stad. De kosten van uitvoering van dit plan bedragen € 100.000.

- ***Woonwagenkamp Beemdweg***

Op 2 september 2015 heeft de Raad van State het bestemmingsplan Hoogeind-Beemdweg goedgekeurd. Dit betekent dat de aanwezigheid van de woonwagenlocatie op het industrieterrein nu juridisch geborgd is. In verband met de ligging van de woonwagenlocatie op het industrieterrein is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de leefbaarheid van de bewoners te verbeteren. Eén van de onderzoeken betreft een omleidingsroute van een deel van de vrachtwagens van een aan de Beemdweg gesitueerd bedrijf. Delen van de Beemdweg en de gehele Keersluisweg zijn momenteel nog onverhard. Om de huidige en mogelijk toekomstige bedrijven aan de Beemdweg goed bereikbaar te maken en mede daardoor juist te laten functioneren is een correcte ontsluiting noodzakelijk. Vanuit dat oogpunt is het wenselijk om delen van de wegen te verharderen. Door het verharderen van het zandpad kan theoretisch 60% van het vrachtverkeer omgeleid worden via de Keersluisweg en Achterdijk. De kosten hiervan bedragen € 588.000, waarvan € 69.000 gedekt kan worden vanuit bestaande vrijvallende kredieten.

- ***Renovatie Julianabrug***

Het is de wens om de Julianabrug in zodanige staat te brengen, dat deze incidenteel gedraaid kan worden ten behoeve van evenementen, zoals de Sinterklaasintocht. Dat betekent dat de brug 'met een druk op de knop' veilig omhoog en omlaag gaat, maar dat er nog wel verkeersregelaars bij moeten staan om het verkeer over de brug tijdelijk stil te leggen (het gaat dan om enkele minuten). De kosten hiervoor bedragen € 100.000.

- ***Parkeerplaatsen Geseldonk***

De wijkraad Mierlo-Hout heeft aangegeven dat het aantal parkeervoorzieningen rondom de Cederhoutstraat te beperkt is. Er is, met name in de avonduren, een grote parkeerdruk in dit gebied. Deze parkeerdruk leidt ertoe dat voertuigen her en der in de openbare ruimte worden geparkeerd, hetgeen leidt tot parkeeroverlast. Het verzoek van de wijkraad is dan ook om uitbreiding van parkeervoorzieningen te realiseren. Hiervoor zijn diverse alternatieven onderzocht, zoals het verbeteren van de langzaam-verkeerroute tussen parkeerterrein RKSv Mierlo-Hout en verschillende locaties voor de aanleg van extra parkeerplaatsen. De wijkraad heeft de voorkeur uitgesproken voor aanleg van extra parkeerplaatsen. Om de aanwezige bomen zoveel mogelijk te sparen wordt voorgesteld om de parkeerplaatsen direct tegenover de entree aan te leggen en hiervoor een stuk grond te verwerven op het terrein van de aikidoschool (voorm. Kruisgebouw). Voor deze investering is € 0,2 mln. nodig waarin in het huidige investeringsprogramma niet is voorzien.

- *Vorming van reserve strategische agenda*

In de “Strategische Agenda 2016-2020 Helmond, Stad van het doen” zijn de strategische lijnen uitgewerkt waarlangs de positie en economische ontwikkeling van de Gemeente Helmond wordt versterkt. Waar kansen zich voordoen of ontwikkelingen wenselijk zijn, is veelal behoefte aan financiële middelen om initiatieven te kunnen ondersteunen en/of ambtelijke (project)inzet te kunnen leveren. In de afgelopen jaren zijn middelen beschikbaar gesteld via de zogeheten strategische investeringen (het investeringsprogramma en de reserve strategische investeringen) om aan de strategische ambities invulling te geven.

Met het vernieuwde investeringsbeleid dat in november 2015 door de gemeenteraad is vastgesteld, is de afbouw van deze werkwijze voor strategische investeringen ingezet. Alle (onrendabele) investeringen, dus ook de strategische, dienen binnen het gemeentelijke kapitaallastenplafond te passen en integraal afgewogen te worden. De nog resterende middelen in de reserve strategische investeringen zijn voor een bedrag van € 1 mln. niet meer nodig voor lopende of toekomstige investeringen. Het voorstel is daarom om in 2016 deze resterende middelen te storten in een nieuw te vormen reserve “Uitvoering strategische agenda”. Met deze middelen kan waar nodig snel worden ingespeeld op nieuwe kansen. Omdat het hier gaat om incidentele middelen, worden hieruit geen structurele verplichtingen aangegaan. Verwerking van dit voorstel geschiedt via de Eerste Berap 2016. Hiermee houden we vast aan de lijn dat we eerst op zoek gaan binnen bestaande middelen om onze ambities te realiseren.

5. Risico's

Risico's kunnen continu wijzigen; hier hebben we als overheid niet altijd grip op. Bij deze Voorjaarsnota wordt gezien in hoeverre de wél bekende risico's gevolgen hebben voor de weerstandscapaciteit, zodat deze risico's ook volledig opgevangen kunnen worden.

Voor een aantal risico's zijn reeds beheersmaatregelen genomen. De kwantificering van deze beheersmaatregel wordt in mindering gebracht op het risico. Per saldo ontstaat dan een restrisico. Het totaal aan restrisico resulteert dan in de benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit, zoals in de concept Jaarrekening 2015 is berekend, bedraagt € 61,2 miljoen.

Onderstaand is een geactualiseerd beeld van de bestaande risico's opgenomen. Hierbij is de inschatting en kwantificering van de risico's opnieuw geactualiseerd. Dit overzicht is ook opgenomen in de concept Jaarrekening 2015.

Op basis van de tabel en de beschikbare weerstandscapaciteit kan worden geconcludeerd dat de weerstandscapaciteit voldoende is om de restrisico's af te kunnen dekken.

Bij de kans dat een risico zich voordoet wordt rekening gehouden met de volgende scores, met het daarbij behorende waarderingspercentage:

- Uitstaande geldleningen en borgstellingen (5%)
- Zeer onwaarschijnlijk (10%)
- Onwaarschijnlijk (25%)
- Mogelijk (50%)
- Waarschijnlijk (100%)

Totaaloverzicht specifieke Risico's

Risico's	Incidenteel/ Structureel	Waarderings- percentage	Risico x € 1.000	Beheersing	Dekking x € 1.000	Restrisico x € 1.000
1. Grondbedrijf	I	100	43.900			43.900
2. Juridische claims	I	50	700			350
3a. 3-Decentralisaties	I	100	10.400	Reserves 3D's	10.400	0
3b. Participatiewet BUIG	S	50	3.500			1.750
4a. Verstrekte geldleningen	I	5	25.700			1.285
4b. Borgstellingen	I	5	36.000			1.800
5. Leegstand Vastgoed	I	10	7.000	stelpost begroting	150	550
6. Vennootschapsbelasting	I/S	100	PM			PM
7. BTW sport	S	50	200			100
8. Werkkostenregeling	S	10	150			15
9. Fiscale claims	I	25	100			25
10. Claim Attero	I	100	1.700	Reserve Afval	1.700	0
11a. Garantiesalarissen ODZOB	S	100	50			50
11b. Ontvlechting W&I	I	100	1.650	Reserve winst AG	1.200	450
12. Schade door natuurgeweld	I	10	1.000			100
13. Calamiteiten	I	10	5.000			500
14. Contractuele verplichting	I	50	500			250
15. Organisatie ontwikkeling	I	25	5.000			1.250
Totale restrisico						52.375
						+ PM

5.1 Rentekosten grondbedrijf (wijziging BBV)

In deze Voorjaarsnota is reeds ingegaan op de wijzigingen van de algemeen financiële spelregels volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), die dit jaar worden doorgevoerd.

Gelijktijdig wordt de Vennootschapsbelasting (Vpb) ook voor gemeenten van toepassing. Daarbij gelden fiscale regels, die afwijken van de algemene financiële spelregels voor gemeenten volgens het BBV. In de wijziging van het BBV wordt er onder meer naar gestreefd om gemeentelijke en fiscale regels waar mogelijk beter op elkaar aan te laten sluiten.

Gewijzigde inzichten

Hierbij is naar voren gekomen, dat de kostencomponent rente bij grondexploitaties volgens het Vpb afwijkt van de huidige praktijk volgens het BBV. De Vpb accepteert hierbij alleen de betaalde rente over vreemd vermogen (geldleningen) als kosten. Op basis van het BBV is het gebruikelijk, dat ook de rente over inzet van c.q. financiering met eigen middelen (zoals reserves) als kostenfactor wordt meegenomen. De Vpb beschouwt rente over eigen vermogen als een soort (jaarlijkse) winstneming, hetgeen op gespannen voet staat met het principe dat winsten op grondexploitaties pas genomen mogen worden als deze gerealiseerd zijn.

Stelselwijziging

Op grond hiervan heeft de Commissie BBV besloten om de rentetoerekening aan grondexploitaties te beperken tot de rente over het vreemd vermogen. Omdat gemeenten werken met totaalfinanciering worden deze “externe” rentekosten berekend door een correctie toe te passen op basis van de verhouding eigen - vreemd vermogen, zoals die blijkt uit het totale financieringsplaatje van een gemeente.

Deze stelselwijziging werkt kostenverlagend voor de grondexploitaties. Dit is op zich welkom in een tijd dat veel grondbedrijven onder druk staan. Gelijktijdig wordt echter de huidige financieringsstructuur met een rechtlijnige verdeling van de gemeentelijke financieringskosten over alle investeringen verstoord en blijft dat deel van de rentekosten dat niet meer door te belasten is aan het grondbedrijf drukken op de gemeentelijke begroting.

De keerzijde is dat door de kostenverlaging de verliesgevende grondexploitaties minder verliesgevend worden en een deel van de voorzieningen, gevormd voor het opvangen van de verliezen, gelijktijdig vrij kunnen vallen. Verder worden door de kostenverlaging de winstgevende grondexploitaties extra winstgevend. Deze extra winsten komen op basis van het voorzichtigheidsprincipe echter pas beschikbaar na realisatie bij afsluiting van betreffende complexen.

Hiermee is duidelijk dat de huidige financieringsstructuur grote veranderingen ondergaat met een doorwerking in de verdeling en dekking van de rentekosten, met vrijval van voorzieningen en op termijn hogere winsten. Deze vrijval en extra winsten zullen nodig zijn als budgettaire tegenhanger van de nadelen als gevolg van de beperking van de huidige doorbelasting van rentekosten. Op zich betreft het namelijk (voor een deel) verschuiving van kosten in de tijd.

5.2 Vennootschapsbelasting

Invoering vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de gemeente in principe belastingplichtig geworden voor de vennootschapsbelasting. In dat kader is medio vorig jaar een werkgroep geformeerd die het proces van implementatie moet begeleiden. Samen met Deloitte is een stappenplan gemaakt om de belastingplicht verder te onderzoeken. Recent heeft Deloitte een tussenrapportage uitgebracht. Uit het Deloitte-rapport blijkt dat er op dit moment drie beleidsterreinen zijn waarvan de mogelijkheid bestaat dat er van heffing van vennootschapsbelasting sprake zou kunnen zijn. Dat zijn grondexploitatie, vastgoedexploitatie en parkeerexploitatie. De commissie Financiën is regelmatig op de hoogte gesteld van de laatste ontwikkelingen op het terrein van de Vpb, meest recentelijk nog medio maart.

Grondexploitatie:

Ten aanzien van de grondexploitatie is nog niet alles duidelijk. Het is zelfs niet helemaal zeker of het grondbedrijf als ondernemingsactiviteit moet worden aangemerkt. Er is op veel onderdelen van grondexploitatie nog overleg tussen belangenorganisaties, ministerie en belastingdienst. Op dit moment is daardoor nog niets te zeggen over mogelijk te betalen vennootschapsbelasting.

Vastgoedexploitatie:

Het is ook nog niet duidelijk of de vastgoedexploitatie als ondernemingsactiviteit moet worden aangemerkt. Meestal wordt vastgoedexploitatie als passief vermogensbeheer gezien. Dat voldoet niet aan de criteria voor een ondernemingsactiviteit. Wanneer echter dusdanig veel arbeid in de activiteit wordt gestoken dat daardoor extra rendement wordt verkregen, is wel sprake van een ondernemingsactiviteit. De werkgroep vennootschapsbelasting is met de belastingdienst in overleg om te proberen te bewerkstelligen dat de vastgoedexploitatie als passief vermogensbeheer kan worden aangemerkt waardoor er geen sprake is van een ondernemingsactiviteit.

Indien er toch geen sprake is van passief vermogensbeheer bestaat alsnog de mogelijkheid dat geen sprake is van een ondernemingsactiviteit. Dat is het geval indien de huisvestingssubsidies gesaldeerd mogen worden met de huurinkomsten en er daardoor een structureel verlies ontstaat.

Parkeexploitatie:

In het rapport van Deloitte komt naar voren dat parkeren niet als onderneming wordt aangemerkt omdat er geen winst wordt gerealiseerd. Als alleen naar de parkeergarages wordt gekeken dan is dat terecht. Als parkeren echter als één geheel met straatparkeren wordt gezien dan is parkeren winstgevend en zou wel aan de criteria zijn voldaan. Aangezien straatparkeren vervolgens is vrijgesteld zou parkeren tot verliescompensatie kunnen leiden voor de overige ondernemingen. De komende periode moet duidelijk worden welk standpunt ingenomen kan worden.

Gezien de bestaande onzekerheden is nog niets te zeggen over de werkelijk te betalen vennootschapsbelasting over het belastingjaar 2016 en latere jaren.

6. Investerings

In de in november 2015 vastgestelde nota investeringsbeleid zijn de kaders aangegeven van het beleid omtrent investeringen. Voor de Voorjaarsnota 2016 gelden de volgende uitgangspunten:

- Nieuwe onrendabele investeringen worden primair bekostigd vanuit de (vrijval van) kapitaallasten en passen hiermee budgettair neutraal binnen de meerjarenraming. Op deze wijze blijft de totale omvang van de totale kapitaallasten gelijk (het zgn. kapitaallastenplafond).
- Voor nieuwe rendabele investeringen is een afzonderlijke financieringsbron beschikbaar.
- Investerings worden integraal afgewogen binnen het eigen investeringskader.
- Bij de Voorjaarsnota wordt onderscheid gemaakt in besluitrijpe investeringsvoorstellen voor het komende begrotingsjaar (2017) en een lijst met kansrijke investeringen voor de jaren daarna.
- Besluitrijpe investeringen worden gedegen voorbereid voor de begroting. Kansrijke investeringen dienen eerst goed uitgewerkt te worden voor afweging in de betreffende jaarschijf.

Kansrijke investeringen 2017 (en later)

Bij deze Voorjaarsnota verschaffen we inzicht in de beschikbare investeringsruimte voor 2017. Deze wordt afgezet tegen de eerder ingediende voorlopige investeringswensen voor 2017. Op basis hiervan wordt bepaald welk investeringspakket voor 2017 ingepast kan worden.

De definitieve besluitvorming over de op te nemen investeringen vindt plaats bij de begrotingsbehandeling door de raad. Daarbij worden alleen die investeringsvoorstellen overgenomen, die uitvoeringsrijp zijn voor 2017.

6.1 Uitwerking kapitaallastenplafond

Zoals aangegeven in de nota investeringsbeleid wordt bij de Voorjaarsnota het kapitaallastenplafond bepaald cq. geactualiseerd voor wat betreft de onrendabele investeringen. Het kapitaallastenplafond is de totale omvang aan kapitaallasten (rente en afschrijving) die binnen de begroting aanwezig is om daaruit (nieuwe) onrendabele investeringen te financieren. Door dit niveau (plafond) constant te houden is er een vast bedrag beschikbaar waarbinnen de investeringsafwegingen dienen plaats te vinden. Hierdoor wordt voorkomen dat er extra bezuinigd moet worden binnen de begroting zodra de investeringen de beschikbare kapitaallasten overschrijden. Er ontstaat steeds opnieuw ruimte (vrijval kapitaallasten) doordat er kredieten worden afgesloten of omdat investeringsvoorstellen geen doorgang vinden.

Uitgangspunt is dus het totaal beschikbare budget binnen de begroting voor kapitaallasten.

Dit totaalbudget is opgeschoond met kapitaallasten, die betrekking hebben op rendabele activiteiten waarvoor aparte financiering beschikbaar is. Te denken valt aan:

- Investerings rioleringen
- Investerings bekostigd uit afvalstoffenheffing
- Investerings die gefinancierd worden vanuit dekkingsreserves.

	2016	2017	2018	2019	2020
Kapitaallastenplafond (incl automatisering)	17.961.564	17.994.564	17.994.564	17.994.564	17.994.564
Beslag op ruimte:					
Gactiveerde (onrendabele) investeringen	12.578.378	12.098.115	11.448.479	11.026.963	10.482.859
Investeringen in uitvoering	4.911.368	4.867.705	4.819.845	4.748.102	4.675.505
IVP 2015 en 2016	471.818	471.818	471.818	471.818	471.818
	17.961.564	17.437.638	16.740.142	16.246.883	15.630.182
Ruimte kapitaallasten	-	556.926	1.254.422	1.747.681	2.364.382
Inzet:					
Investeringsruimte 2017		556.926	556.926	556.926	556.926
Investeringsruimte 2018			697.496	697.496	697.496
Investeringsruimte 2019				493.259	493.259
Investeringsruimte 2020					616.701
Inzet investeringsruimte	-	556.926	1.254.422	1.747.681	2.364.382

Hiermee wordt het kapitaallastenplafond voor 2017 bepaald op € 17,994 mln en vormt daarmee het integraal afwegingskader voor alle onrendabele investeringen. Op basis van de huidige inzichten is er zo ruimte van structureel € 557.000 beschikbaar voor kapitaallasten voor investeringen in de jaarschijf 2017.

6.2 Uitwerking kansrijke investeringen 2017

In de Programmabegroting 2017-2020 worden de gemaakte keuzes m.b.t. het investeringsprogramma voor de jaarschijf 2017 aan uw raad voorgelegd. Daarin worden alleen voorgestelde investeringen opgenomen en beschikbaar gesteld voor zover deze voldoende zijn voorbereid, uitgewerkt en daadwerkelijk uitvoerbaar zijn in 2017. Indien hieraan niet voldaan wordt, worden deze niet opgenomen, maar doorgeschoven naar de lijst met kansrijke investeringen voor volgende jaren.

Naast het investeringsprogramma 2017 wordt in de Programmabegroting 2017-2020 een inventarisatie opgenomen van kansrijke investeringen voor latere jaren (2018 en later). Deze vormen weer het vertrekpunt bij de Voorjaarsnota 2017.

Als voorbereiding op de begroting 2017 en het bijhorende investeringsprogramma worden bij deze Voorjaarsnota investeringswensen benoemd, die de komende jaren een rol gaan spelen in het investeringsbeleid.

Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in:

- Onrendabele investeringen.

Deze investeringen hebben geen directe dekking en leiden daardoor tot kapitaallasten. De dekking hiervan moet gevonden worden binnen de ruimte c.q. vrijval van kapitaallasten binnen het kapitaallastenplafond. Binnen de onrendabele investeringen kan een verder onderscheid worden gemaakt in vervangingsinvesteringen die periodiek een nieuwe investering vragen en incidentele nieuwe investeringen.

- Rendabele investeringen.

Deze investeringen zijn voorzien van een eigen dekking, bijvoorbeeld binnen de tarieven van heffingen, wegvallende kosten bij energiebesparingen, extra huren en inzet van gereserveerde middelen c.q. bijdrage van derden e.d. De investeringslasten hiervan drukken daardoor niet op de ruimte van het kapitaallastenplafond voor onrendabele investeringen.

Overzicht onrendabele investeringen c.q. investeringswensen

In de Programmabegroting 2016-2019 is een overzicht opgenomen van de kansrijke investeringen voor de jaren 2017-2019. Bij deze Voorjaarsnota is geïnventariseerd welke kansrijke investeringen uit de jaarschijf 2017 naar verwachting in 2017 ook daadwerkelijk tot uitvoering komen. Enkele investeringen zijn daarbij naar achteren geschoven zoals is aangegeven in het eerste deel van onderstaande tabel (zie de geel gemarkeerde regels). Vervolgens is dit overzicht aangevuld met nieuwe investeringswensen die noodzakelijk zijn voor 2017 of kunnen worden opgenomen op de lijst met kansrijke investeringen 2018 en verdere jaren.

Overzicht kansrijke investeringen (onrendabel)

bedragen x € 1.000

Nr	Progr	Investeringsproject	Investeringen 2017	Kansrijk Inv 2018	Kansrijk Inv 2019	Kansrijk Inv 2020	Totaal 2017-2020	afschr termijn	Kap.lasten 2017	Kap.lasten 2018 evj
Investeringen (onrendabel) (=overzicht uit begr. 2016 met fasering)										
<i>Vervangingsinvesteringen:</i>										
1	Progr.04	Verordening huisvestingsvoorziening	454				454	25	33	33
2	Progr.11	Vervanging VRI's	-	193			193	10	-	26
3	Progr.13	Reguliere vervangingsystemen I&A	149	95			244	7	26	43
<i>subtotaal vervangingsinvesteringen</i>			603	288	-	-	891		59	101
<i>Overige investeringen</i>										
4	Progr.10	Bereikbaarheidsagenda	-	1.350	1.350	1.350	4.050	30	-	89
5	Progr.10	Beter benutten 2	300				300	10	40	40
6	Progr.10	Smart-mobility	450	750	750		1.950	10	60	159
7	Progr.11	Opwaarderen openbare verlichting, woonwijken	112				112	30	7	7
8	Progr.11	Vervanging sluis 8	2.000	2.500	2.500		7.000	25	145	326
9	Progr.11	Centrumontwikkeling (o.a. Havenpark)	2.000	1.000	1.000		4.000	25	145	218
<i>subtotaal overige investeringen</i>			4.862	5.600	5.600	1.350	17.412		397	839
<i>Totaal bestaande voorstellen</i>			5.465	5.888	5.600	1.350	18.303		456	940
Nieuwe voorstellen investeringen (onrendabel)										
<i>Vervangingsinvesteringen:</i>										
10	Progr.04	Verordening onderwijshuisvesting (reeks)		454	454	454	1.362	25	-	33
11	Progr.11	Vervanging VRI's			200	200	400	10	-	-
12	Progr.13	Reguliere vervangingsinvesteringen automatisering		395	1.546	1.517	3.458	7	-	69
<i>subtotaal vervangingsinvesteringen</i>			-	849	2.200	2.171	5.220	42	-	102
<i>Overige investeringen</i>										
13	Progr.04	Vervanging speelvoorzieningen 2020 en verder				100	100	20	-	-
14	Progr.04	Gasthuisstraat 79 (Carolus): grond	1.902				1.902	0	62	62
14	Progr.04	Gasthuisstraat 79 (Carolus): gebouw en verbouwing	700				700	20	58	58
15	Progr.06	Ontwikkeling De Braak: voorbereidingskosten	PM	PM			-			
15	Progr.06	Ontwikkeling De Braak: investeringen gemeente		PM	PM	PM	-			
16	Progr.06	Visie voetbal 2020: investeringen voetbalaccommodaties		PM	PM	PM	-	10		
17	Progr.09	Goorloopzone, ecol. verbindingzone t.h.v. hockeyclub	500				500	10	66	66
<i>Dekking: verwachte bijdrage Waterschap Aa en Maas</i>			-100				100-	10	13-	13-
<i>verwacht schaalvoordeel aanleg 2 hockeyvelden</i>			-150				150-	10	20-	20-
18	Progr.10	Fietsbeleidsplan 2017	250				250		33	33
18	Progr.10	Fietsbeleidsplan ná 2017	250				250	30	16	16
19	Progr.10	Smart-mobility		PM	PM		-			
20	Progr.11	Vervanging sluis 9 in 2020-2021				750	750	10	-	-
21	Progr.12	Geluidsschermen/keerwanden omgeving station Brouwhuis	100				100	20	8	8
22	Progr.12	Sanering, inrichting terrein Kromme Haagdijk	200				200	20	17	17
<i>subtotaal overige investeringen</i>			3.402	-	-	4.350	7.752		194	296
Totaal nieuwe voorstellen			3.402	849	2.200	6.521	12.972		194	296
Totaal bestaande en nieuwe voorstellen			8.867	6.737	7.800	7.871	31.275		650	1.236
# Realisatie wordt voorzien in 2016										
betreft verschuivingen t.o.v. de lijst uit begr. 2016			CONFRONTATIE MET RUIMTE						557	1.254
			AFWIJ KING						93-	18

Tot slot zijn de kapitaallasten voortvloeiende uit deze investeringen afgezet tegen beschikbare ruimte uit het kapitaallastenplafond. Hieruit blijkt dat de wensen de ruimte overtreffen en nadere prioritering en/of fasering vergen. In de Programmabegroting 2017-2020 wordt hiertoe een definitief voorstel aan u voorgelegd.

Onderstaand is een korte toelichting opgenomen van iedere investering die in aanmerking komt voor opname in het nieuwe Investeringsplan. Definitieve afweging binnen de ruimte dient dus nog plaats te vinden.

1/10. Verordening huisvestingsvoorziening

Het betreft hier een aanvraag voor investeringen binnen het onderwijshuisvestingsplan. Dit bedrag maakt deel uit van een structurele reeks (zie ook de nieuwe voorstellen bij vervangingsinvesteringen).

2/11. Vervanging Verkeersregelininstallaties (VRI's)

In het Investeringsprogramma 2016-2019 is in de jaarschijf 2017 t.b.v. de vervanging VRI's € 194.000 opgenomen. De resultaten uit het onderzoek instandhouding kruispunten en de eerste aanzet van de studie Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO) komen medio/eind 2016 beschikbaar. Gezien voorgaande planning kan deze investering doorgeschoven worden naar 2018. Om het volledige renovatie/vervangingsprogramma VRI's te kunnen uitvoeren is doorzetting van de reeks voor de jaren 2019 en 2020 wenselijk.

3/12. reguliere vervangingsinvesteringen I&A

Het betreft hier reguliere vervangingsinvesteringen op het gebied van informatie- en automatiseringsvoorzieningen. Dit maakt deel uit van een structurele reeks aan vervangingsinvesteringen (zie ook de nieuwe voorstellen bij vervangingsinvesteringen) om het niveau aan bestaande ICT-systemen en de toekomstige investeringen mogelijk te maken.

4. Bereikbaarheidsagenda

In het kader van de Noord-Oost Corridor (ruit rond Helmond en Eindhoven) is destijds een bedrag opgenomen in de begroting voor flankerende maatregelen. Bijvoorbeeld voor noodzakelijke verkeerskundige aanpassingen in de stad t.g.v. de aanleg van de Noord-Oost Corridor. De provincie en het rijk hebben besloten om niet verder te gaan met de Noord-Oost Corridor maar hiervoor in de plaats ruimte te bieden voor het ontwikkelen van een integrale bereikbaarheidsagenda voor Zuid-Nederland. Voor de financiering van het totale pakket staan rijk, provincie, regio en betrokken gemeenten vanuit verschillende verantwoordelijkheden aan de lat. Naar verwachting worden de contouren van het regionale pakket medio 2016 bekend. Ten aanzien van het regionale pakket is inmiddels duidelijk dat hierbij bijdragen van de verschillende gemeenten gevraagd worden; daarbij komen de aanpassingen aan het gemeentelijk wegennet voor rekening van de gemeenten zelf. De middelen voor 2017 kunnen doorgeschoven worden omdat uitvoering van maatregelen in 2017 niet realistisch is.

5. Beter benutten 2

Vanuit het rijk is gestart met een nieuw subsidietraject om de reistijden in spitsuren te verminderen. Dit wordt gecoördineerd vanuit de provincie en samen met de andere B5 gemeenten is een programma opgesteld. Helmond heeft hiervoor voornamelijk fietsprojecten ingediend. Dit betreft o.a. een aantal fietspaden, (waaronder het fietspad van station 't Hout naar de Automotive Campus), gratis fietsenstallingen in het centrum en bij het station etc. Deze projecten zijn inmiddels allemaal gehonoreerd. In de begroting voor 2016 is het eerste gedeelte van de benodigde middelen al beschikbaar gesteld. Voor 2017 wordt € 0,3 mln. aangevraagd.

6/19. Smart Mobility

Smart Mobility is “hot”. Bijna iedere stad en regio wil zichzelf het predicaat “smart” toekennen. De minister van I&M heeft aangegeven Nederland internationaal als testland voor zelfrijdende (autonome) voertuigen op de kaart te willen zetten. Hierdoor ontstaan overal in Nederland initiatieven om dit soort testen te faciliteren. Helmond is op dit gebied koploper. Onze koploperspositie behouden gaat verder dan alleen imago. Het gaat om nieuwe werkgelegenheid en economische structuurversterking en om het realiseren van duurzame en slimme mobiliteitsoplossingen voor Helmond en voor de regio. Hiervoor moeten we integraal blijven investeren op drie niveaus: basis op orde, optimalisatie en innovatie. Voor het onderdeel Smart en Green Mobility van onze strategische agenda zullen we nader uitwerken wat nodig is om de koploperspositie in te vullen.

7. Opwaarderen openbare verlichting, woonwijken

Door het opwaarderen van de openbare verlichting wordt een extra veiligheidsimpuls gegeven in het kader van het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW). Daarnaast zijn de middelen bedoeld voor structurele verbeteringen van de openbare verlichting. De middelen worden ingezet om op meerdere locaties verouderde openbare verlichting te vervangen door duurzame, CO2 besparende en energie zuinige verlichting. Daardoor wordt het totaalbeeld op een hoger niveau gebracht.

8/20. Vervanging sluis 8 en 9

Op basis van de huidige inzichten houden wij rekening met de vervanging van sluis 8 in 2017/2018 en sluis 9 in de periode daarna (2020/2021). In het investeringsprogramma houden wij hiermee rekening door opname van totaal € 7 miljoen voor sluis 8, namelijk € 2 miljoen in 2017, € 2,5 miljoen in 2018 en € 2,5 mln in 2019. Voor sluis 9 is € 3,5 miljoen opgenomen in 2020. Het instemmen met de investering voor 2017 houdt in dat daarmee automatisch wordt ingestemd met de bedragen in 2018 en 2019.

9. Centrumontwikkeling (o.a. Havenpark)

Ingeschat wordt dat de totale investering van € 4,0 miljoen voor het centrum perspectief nodig is om het centrum te versterken en te verbeteren behorend bij een stad als Helmond. Om de flow /energie van het centrum perspectief direct om te kunnen zetten in daden is het wenselijk om de bedragen per jaarschijf in te zetten. Op die manier kan de inzet van de overheid werken als een hefboom. Door de strategische agenda met een organisatorische vertaling wordt nog meer focus gelegd op het belang van een goed centrum. Hierdoor zijn de investeringen noodzakelijk maar ook haalbaar.

13. Vervanging speelvoorzieningen

Helmond heeft circa 260 speelplekken (peildatum dec. 2015). Globaal gaan speeltoestellen 15 jaar mee. Het beschikbare onderhoudsbudget volstaat voor het onderhoud, maar is ontoereikend voor bekostiging van vervangingen. Op basis van een kwaliteitsinspectie (febr. 2015) is een meerjarenprognose van de vervangingsinvesteringen gemaakt. Hieruit blijkt dat tot 2019 nauwelijks vervangingsinvesteringen zijn te verwachten. In de periode 2020 tot 2030 worden deze wel verwacht.

14. Gasthuisstraat 79 (Carolus): grond, gebouw en verbouwing

Het betreft aankoop grond, het gebouw en verbouwing van het voormalig pand Carolus tot de nieuwe locatie voor de Cajuit. Deze investeringen worden al in 2016 gerealiseerd. Hiervoor heeft u een apart raadsvoorstel ontvangen.

15. Ontwikkelingen De Braak

Op 26 januari 2016 is de visie op De Braak en de financiële situatie Stichting Belangen Helmond Sport opiniërend in de raadscommissie Omgeving, waarvoor alle raadsleden genodigd, geweest. De visie op De Braak is positief ontvangen in de raadscommissie en de commissie heeft ingestemd met het uitwerken van het haalbaarheidsonderzoek binnen de richtinggevende uitspraken. Na de zomer volgt een raadsvoorstel met de resultaten van het haalbaarheidsonderzoek. Uitgangspunt is dat de combinatie van sport, gezondheid en onderwijs elkaar maximaal versterken en zo ook bijdragen aan de maatschappelijke innovatie. Op dit moment is het te vroeg om al bedragen te noemen omdat de raad nog geen definitief besluit heeft genomen. Voor het jaar 2017 worden er nog geen investeringsbedragen verwacht.

16. Visie voetbal 2020: Investeringsvoetbalaccommodaties

In het najaar van 2015 is bestuurlijk bij de Helmondse voetbalverenigingen de opdracht neergelegd om gezamenlijk, met advisering van de gemeente, te komen tot een visie op amateurvoetbal. De aanleiding hiervoor is het feit dat de voetbalverenigingen individueel verzoeken indienden bij de gemeente en er geen structurele samenwerking of afstemming tussen de verschillende verenigingen is. Door het ontbreken van een duidelijke visie, beschikbare middelen en toetsingscriteria is het honoreren van individuele vragen van voetbalverenigingen niet transparant. In de visie staat het belang van de amateurvoetbalsport voorop en er zal club-overstijgend gekeken moeten worden naar de toekomst. De visie wordt medio zomer 2016 door de voetbalverenigingen ter besluitvorming aangeboden aan de gemeente. De visie zal er onder andere voor zorgen dat de gemeente keuzes kan maken in welke accommodaties te investeren en welke accommodaties we afstoten. Door de intensieve samenwerking tussen de voetbalverenigingen wordt een sterke basis gelegd voor de amateurvoetbalsport in Helmond in de toekomst. Tegen de incidentele investeringen (te denken valt aan uitbreiding van kleedlokalen tot de aanleg van kunstgrasvelden) staat een structurele besparing doordat er minder voetbalaccommodaties onderhouden moeten worden.

17. Verbetering Goorloopzone, ecologische verbindingszone t.h.v. hockeyclub

Parallel aan het project Uitbreiding hockeyclub is gekeken naar kansen voor de Goorloop (ecologische verbindingszone) en de Warande. Samen met het waterschap Aa en Maas en de hockeyclub is onderzocht welke kansen er zijn. Dit heeft geleid tot een korte en lange termijn visie ten aanzien van de Goorloopzone en de verbinding van het Warande bos met de Goorloopzone. Op korte termijn, wanneer het project Uitbreiding hockeyclub in uitvoering gaat (1 tot 3 jaar), is het mogelijk om Goorloopzone ter hoogte van het hockeycomplex over de volledige lengte vrij te maken met een breedte van 25 meter. Dit is mogelijk door direct twee velden te realiseren op noord en één veld (tegen de Goorloop aan) te verwijderen. Tevens wordt de waterbak van de hockeyclub verlegd. Op lange termijn (over ca.15 jaar) is het zogenaamde 'schuine veld' toe aan renovatie en de hockeyclub is bereid dit veld dan ook te verplaatsen naar noord. Er ontstaat dan een directe ecologische verbinding tussen het Warandebos en de Goorloopzone ter hoogte van de huidige locatie van het 'schuine veld'. Feitelijk is dit voorstel een verbeterde versie van het voorstel waar u eerder mee heeft ingestemd. De uitgangspunten voor de uitbreiding van de hockeyclub blijven verder ongewijzigd.

18. Fietsbeleidsplan

In het coalitieprogramma hebben wij aangegeven volop te willen inzetten op fietsbeleid. In 2016 en 2017 worden diverse fietsprojecten (in kader van subsidieregelingen als Beter Benutten, gebiedsopgave Noord-Brabant en Fiets inde Versnelling) gerealiseerd en afgerond. Ook in het regionale bereikbaarheidsakkoord zal volop aandacht zijn voor maatregelen gericht op het stimuleren van het gebruik van de fiets (incl. inzet van de e-bike / pedelec voor de regionale bereikbaarheid). Lokaal is er ook in het nieuwe Helmondse Mobiliteitsbeleid (Helmond in Verbinding 2016-2026) beleidsmatig een belangrijke plek voor de fiets; dit wordt nog uitgewerkt in een uitvoeringsplan Fietsbeleid. Op dit moment is er nog slechts een heel klein restbudget voor fietsbeleid, dat al helemaal belegd is met projecten. Er is niets meer beschikbaar voor nieuwe projecten of als cofinanciering voor het regionale bereikbaarheidsakkoord.

21. Vervanging geluidsschermen/keerwanden omgeving station Brouwhuis

Langs het spoor in Brouwhuis zijn door de N.V. Nederlandse Spoorwegen, in opdracht van de gemeente Helmond, tussen de kanaalomleiding en het station in de jaren '80 geluidswerende resp. keerwanden aangebracht. Een aantal van deze voorzieningen is als een houten damwandconstructie uitgevoerd. Recent is hiervan een gedeelte bezweken en overige delen ervan verkeren in een dermate slechte staat dat deze op korte termijn eveneens zullen bezwijken. Vervanging van deze constructies is onontkoombaar in verband met de veiligheid van het spoorverkeer en de direct aangrenzende openbare ruimte (taluds en opgangen/paden naar perrons) alsmede de geluidswerende functie ervan.

22. Sanering, inrichting terrein Kromme Haagdijk

Ten behoeve van de aanleg van de wijk Akkers heeft de gemeente Helmond in 1996 een terrein aangekocht. In het kader van de werkvoorraad Bodemsanering (waar het gezien de historie een onderdeel van was) is het terrein begin 2015 nader onderzocht. Uitkomst was dat tot een meter diepte het terrein sterk verontreinigd is met o.a. metalen en asbest; daarnaast werd asbest ook aan de oppervlakte aangetroffen. Hoewel de verontreiniging niet dusdanig risico's met zich meebrengt dat sanering wettelijk is vereist, is het wel wenselijk om deze locatie gericht aan te pakken. Het college heeft hier op 16 juni 2015 een besluit over genomen. De kosten voor een sobere oplossing (oppervlaktesanering, afdekken en eenvoudige (her)inrichting), worden geraamd op ca. € 200.000. Er wordt nog met de wijk in overleg getreden over de exacte invulling van de werkzaamheden.

6.3 Overzicht rendabele investeringen c.q. investeringswensen

Naast de onrendabele investeringen zijn er ook rendabele investeringen. Deze beschikken over eigen dekking. In onderstaande tabel zijn in het bovenste deel de rendabele investeringen opgenomen zoals vermeld in de Programmabegroting 2016-2019. Vervolgens is de tabel aangevuld met nieuwe investeringswensen.

Kansrijke investeringen met andere dekking (rendabel)

bedragen x € 1.000

Nr	Progr	Investeringsproject	Investeringen 2017	Kansrijk Inv 2018	Kansrijk Inv 2019	Kansrijk Inv 2020	Totaal
Overzicht bij begroting 2016							
1	Progr.06	Kosten sloop citysporthal Dekking: reserve City-sporthal		2.200			2.200
2	Progr.11	Vervangen van camera's Dekking: reserve investeringsimpuls	16				16
3	Progr.11	Herinrichting Mierloseweg Dekking: reserve strategische investeringen	325	1.500			1.825
			341	3.700	-	-	4.041
Nieuwe voorstellen investeringen (rendabel)							
4	Progr.12	Riolering Dekking: voorziening riolering	1.821	1.973	1.790	1.915	7.499
5	Progr.12	Duurzaamheidsmaatregelen wijkhuizen Dekking: energiebesparing (kapitaallasten)	150	150	150		450
6	Progr.3	Huisvesting bijzondere doelgroepen Dekking: integratie uitkering sociaal domein met als achtervang reserve Wmo	PM	PM			-
			1.971	2.123	1.940	1.915	7.949
Eindtotaal			2.312	5.823	1.940	1.915	11.990

betreft verschuiving t.o.v. de lijst uit begr. 2016

Onderstaand is een korte toelichting opgenomen van elke rendabele investeringen die naar verwachting aan de orde en tot uitvoering komt:

1. Sloop Citysporthal

De geplande investering voor de Citysporthal bevat zowel de sloop van de hal als ook het afboeken van de restantboekwaarde.

2. Vervangen van camera's

Sinds 2004 zijn er in en rond het centrum 31 veiligheidscamera's geplaatst. Uitval hiervan is niet acceptabel. In het "beheerplan veiligheidscamera's" is daarom een fasering voor de vervanging van de camera's opgesteld. Het betreft hier de fasering voor 2017 van het beheerplan CCTV.

3. Herinrichting Mierloseweg

De wijk Mierlo-Hout heeft al diverse verzoeken bij de gemeente gedaan om de inrichting van de Mierloseweg op hetzelfde niveau te brengen als de Hoofdstraat. Voor een complete herinrichting vanaf de spoorovergang bij de Hoofdstraat tot de ecopassage van de Goorloop is ca. € 1.825.000 nodig. Hierbij is uitgegaan van het van gevel-tot-gevel vervangen van de bestrating, verlichting en openbaar groen. Voorgesteld wordt om in 2016 de voorbereidingen van het gedeelte van de Burg. Krollaan t/m de ecopassage Goorloop op te pakken en de uitvoering in 2017. De voorbereiding van het gedeelte vanaf het spoor tot en met de Burg. Krollaan kan dan, als er meer duidelijkheid is over de tunnelvarianten, in 2017 opgepakt worden en in 2018 uitgevoerd.

4. Riolering

Het betreft reguliere jaarlijkse investeringen om te kunnen voldoen aan de gemeentelijke zorgplichten op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater ('rioleringszorg'). De bedragen komen uit het door de raad in maart 2016 vastgestelde nieuwe kostendekkingsplan en worden voor de jaarschijven t/m 2020 opgenomen.

5. Duurzaamheidsmaatregelen wijkhuizen

Naar analogie van het duurzaamheidsprogramma voor grote gemeentelijke (dienst)gebouwen en parkeergarages, heeft in 2015/2016 een onderzoek plaatsgevonden naar de vraag of ook in wijkaccommodaties maatregelen kunnen worden toegepast die leiden tot energiebesparing, CO2-reductie en betere energielabels. De uitkomst van het onderzoek is dat in bijna alle wijkhuizen rendabel aanvullende maatregelen getroffen kunnen worden die het gewenste duurzaamheidseffect sorteren. Het is geen uniform pakket per wijkhuis, maar steeds weer een wisselend aantal maatregelen, variërend van vloer-, gevel-, en dakisolatie, het plaatsen van zonnepanelen, het toepassen van ledverlichting tot installatietechnische aanpassingen, die de energiebesparing en CO2-reductie bevorderen. Hierover gaan wij nog met de wijkhuizen in gesprek. De totale investering in de 11 wijkaccommodaties bedraagt in totaal afgerond € 450.000. De totale energiebesparing bedraagt ca. € 50.000 per jaar. Daarnaast is sprake van een substantiële CO2-reductie. De totale investering wordt uitgevoerd in 3 jaar.

6. Huisvesting bijzondere doelgroepen

In de woonvisie is het speerpunt huisvesting voor bijzondere doelgroepen opgenomen. Op dit moment zijn de kosten voor het realiseren van dit speerpunt nog niet concreet te benoemen. Ook de doelgroep is nog niet volledig in beeld. Een eerste inschatting brengt ons tot een huisvestingsopgave voor 150-200 personen.